

ס פ ר

ויאמר עזרא

זה הספר דרשות ורמזים אשר חדשתי
בעניי בחמלת ה' עלי ודרשתי אותם בסד
בקה"ר פה העיר הזאת נעמי דמשק יע"א.

אנכי הדל באלפי

הצעיר **עזרא הכהן מראב** ס"ט.

בן לא"א ה"ה

כמהר"ד **אליהו הכהן מראב** ס"ט.

נדפס

פעה"ק **ירושלם** תוכב"א.

שנת תרע"ד לפ"ק.

בדפוס לעווי ושותפיו הי"ו.

וב'ל אש'ה רמו ליסוד ומל' שיתחברו יחד ע"י שימשך להם מוחין נהו"ב וזהו חכמ'ת ל'ב חכמה ובינה שהיא נק' לב כמ"ש בינה לבא. וע"י שימשכו בתחי' לחג"ת שהם רומזים לידיהם שהם ג' י"ד כנ"ל יהי' בהם חיבור וזהו בידיה עוו לשון חיבור. גם רמו דג' יודין של הוי"ה וירושלם וישראל שהם היו בזמן שביהמ"ק מחוברים יחד סגול והן בעון בחורב"ה עתה בגלות הם מפורדים כמ"ש עמו אנכי בצרה בצירי כשיהי' חיבור וזיווג זו"ן גמור אזי הג' יודין האלו יחזרו ויתחברו יחד וזהו בידיה עוו לשון חיבור. וכשיהי' כל זה אזי ויביאו מטו"ה שם רמו שהמ"ט ש"ב של ו' רמו לו"א והמ"ט ש"ב של ה' רמו למל' וזהו מ"ט ו' ה' יביאו אותם להתחבר יחד עם שער הן' ויתגלו כולם יחד. גם רמו שהמ"ט ש"ב שהם חברים עתה שער הן' וגם אותיות ו' ה' שהם חברים מהשם יביאו אותם שיתחברו ויושלמו במקומם שיתגלה שער הן' ויהיו הנש"ב שלמים וגם אותיות ו"ה יתחברו עם י"ה ויהי' השם שלם וזהו מ"ט ו"ה יה"ר שיבצ"א :

פרשת נשא

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. פי' ה' מתחי' ז"ל דידוע שהקב"ה אינו מונע שום שאלה מכל אדם ונותן לכל או"א בקשתו ושאלתו רק ש"י מהנות אלדי' מעכבים מלירד למטה למי שאינו ראוי. וכשמתגלה שם של אל שהוא מעשר של ש"י מזביתין כל המקטרגים ויורד השפע למטה. נשמע אף אם הקב"ה הוא נושא פנים לב"א הש"י מהנות אלדי' הם מעכבים. וא"כ לפי"ז קשה משה"כ ישא ה' פניו אליך מה מועיל נשיאות פנים הואיל וש"י מהנות אלדי' מעכבים לז"א וישם לך שלום הדע דאיתא בהאר"ז"ל דמלת של"ם מרמו צ"פ אל צמילואם אל"ף למ"ד ששני פעמים קפ"ה עולה כמנין של"ם. וז"א ישא ה' פניו אליך ושמ"ת הש"י מהנות אלדי' מעכבים לז"א וישם לך שלום ע"ש. דלפי"ד יוצן כה"פ השם גבולך של"ם הלז חטים ישביעך וה"ה כמבואר דכשיהיו שני שמות אל"ל צמילואם שעולים צגי' של"ם מתגלים והם בגבולך אזי המקטרגים צורחים והשפע יורד למטה וזהו הלז חטים ישביעך. או יוצן צדק רמו אל הגאולה דנדע דבעון ש"ה נהרצ הבית באחרונה. ובדאי הגמור דכ"ש וק"ו דלא יהי' נצנה צית הג' כ"א עד שיהי' ציטר' אהבה ואחיה שלום ורעות אזי תהי' הגאולה וצנין ציהמ"ק. עו"כ מ"ש צש"ם דעתידה הארץ להוליא גלוסקאות וכלי מילת ר"ל שמה שהי' נריך האדם לערוה לאכול צדישה וזרייה ועחינה ולישה ואפייה לעת"ל אי"ל לכל זה דבלא עמל ועורה מוליאה הארץ הפת שהוא הלז החטים והוא אוכל כדמיון הפירות שמוליאה הארץ. וז"ר השם גבולך שלום דכשיהי' שלום צניכס אזי תהי' הגאולה ותוליא הארץ גלוסקאות לאכול עלי עמל ויגיעה וזהו הלז חטים ישביעך יה"ר שיבצ"א :

ובנים ר"ה קאמר דקשו קראי אהדדי כתיב ישא ה' פניו אליך וכתיב אשר לא ישא פנים ותי' כאן צעצירות שבין אדם לחבירו כאן צעצירות שב"א למקום. ועו"א כאן לישר' כאן לאוה"ע. ועו"א כאן קודם גז"ד כאן לאחר גז"ד. דעפי"ה פי' מוהר"א ז"ל צע"ה כה"פ ציואל ואכלתם אכול ושצוט והללתם את שם ה"א אשר עשה עמכם להפליא ולא יבשו עמי לעולם. וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלד"כס ואין עוד ולי"צ עמי לעולם. דיל"ד אומרו ולא יבשו תרי זימני ופי' עפי"ה ובהק' עוד מ"ש צפ"ק דר"ה דיחיד קודם גז"ד נושא לו פנים ולצור אפי' אחר גז"ד נקרט אס לא כשיש שצומה. וז"א ולא יבשו עמי ציהידים שנושא פנים קודם גז"ד משא"כ צהוה"ע שגם קודם גז"ד אינו נושא פנים. וסייס וידעתם כי בקרב ישראל אני ולא יבשו עמי אלו לצור שגם אחר גז"ד ישא פנים ויש להם שתי מדרגות על אוה"ע כאמור ע"כ. ולע"ד יל"פ הכפל צמ"ש הז"ל שם מקודם צסס מוהרי"מ"ט נושא רצו ז"ל שפי' כה"פ הג"ל צמ"ש צפ"ג דברכות אמרו מהש"ר לפני הקב"ה רצש"ע כחוב צתורתך אשר לא ישא פנים והיאך אתה נושא פנים לישר' דכתיב ישא ה' פניו אליך אמ"ל ולא ישא פנים לישר' שכתבתי להם ואכלת ושבעת וברכת והם דקדקו ע"ע עד כזית עד כצילה. וז"א שמה תאמרו עתה שאכלתם כזית ותשבעו תפסידו נשיאות פנים שהי' עד עתה שאין אתם נושאין לו פנים שהייצין אתם לצרך על כזית מאחר שתשבעו. לז"א אעפ"י כן ולא יבשו עמי לעולם ע"כ. וידוע דבהשראת שכינה עם האדם שוב הוא נשמר מלהטוא כמשז"ל כל האומר דוד העל אינו אלא טועה שנא' וה' עמו אפשר שכי' עמו והטא צא ע"י. וז"א ואכלתם אכול ושצוט שאוכל קמטא ומתצרך צמטיו ושצע ממנו והללתם את שם ה"א ואעפי"כ ולא יבשו עמי לעולם וכמ"ש צסס מוהרי"מ"ט ז"ל. וצא ליתן טעם לזה ואמר וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה"א והשראת שכי' מלוי' צייכס. וכיון שכן שוב איכס הוטאים ואי"צ לנשיאות פנים ולכן אמרתי. ולא יבשו עמי לעולם :

ועפי"ה יובן כה"פ יאכלו ענוים וישצעו יהללו ה' דורשיו יהי לצצכס לעד. דודע עוד דהעניו תמיד השכי' שרוי' עמו כדכתיב אני את דכא וכיון שהשכי' שרוי' אללו שוב אינו חוטא וממילא אי"צ לנשיאות פנים וכיון שכן אין מהצורך שידקדק ע"ע עד כזית עד כצילה שיברך עליה צרהמ"ז. וז"ש יאכלו ענוים וישצעו ואזי יהללו ה' ר"ל שיצרכו צרהמ"ז יען דמאחר שהם ענוים ואיכא השראת שכי' אללס ואיכס הוטאים שוב אי"צ לנשיאות פנים כדי שידקדקו ע"ע לצרך צרהמ"ז עד כזית עד כצילה. ואומרו ויהי לצצכס לעד הוא לרמוז למ"ש צמס' בתרא די"א ה"ר אבדימי דמן חיפה קודם שאכל אדם ושתי יש לו שתי לצבות לאחר שאכל ושתי אין לו אלא לב אחד שנא' איש נצוב ילצב וכתיב נצוב לוחה ומתרגמינן הליל לוחין. ופירש"י ז"ל איש נצוב כשהוא תלול צלא כרס מלאה. ילצב כמה לצבות שאינו מוכים לדעת שלימה ע"כ. ובכאן מצטרס להענוים דאפי' קודם הכילה ושתי דיש להאדם שתי לצבות הם יהיו מסכימים לדעת שלימה נגד שאר צג"א וזהו ויהי לצצכס לעד :

במד"ר ישא ה' פניו אליך יהפוך פניו כלפי אללך. לא דומה שואל צשלוס חבירו צתוך פניו כשואל מן הגדדים. אלא ישא ה' פניו אליך יהפוך פניו כלפי אללך כמשה"כ

ופניתי אליכם וגו' ע"כ. והוא תמוה. וה' יד משה ז"ל בדק"א פי' משם מוהר"א ן' יעיש ז"ל במ"ש הכתוב בצרכות ופניתי אליכם וגו' ובקללות אמר ונחתי פני צכס. ופירש"י ז"ל בצרכות פונה אני מכל עסקי וכן פי' בקללות. וק' דא"כ למה שינה הכתוב דצרכות אמר ופניתי אליכם ובקללות אמר ונחתי פני צכס. לכן פי' הוא ז"ל דכשישראל עושים רש"מ כב"י הקב"ה הולך לפניהם כמשה"כ וה' הולך לפניהם יומם. ולהיפך כשאין עושים רש"מ הולך אחריהם ולציונייים מן הגדדים כמו את האלד"ים התהלך נח. ולכן בצרכות שהם לדיקים אמר ופניתי אליכם דכיון שהולך לפניהם כשהולך להביע צהם כב"י לריך לפנות עורף לראותם. אבל כשהולך אחריהם בזמן שאין עושים רש"מ אז פנים שלו הוא ממש כנגדם ואי"ל לפנות עורף וז"ש ונחתי פני צהם. ולז"א ישא ה' פניו אליך בזמן שתהי' לדיק שאז ה' הולך לפניך יהפוך פניו כלפי אללך. וא"ת מהו זה השבח שבירכס צכך. לז"א אינו דומה שואל בשלום חזירו צחך פניו כשואל מן הגדדים כנת שהי' הולך צלדדים. וכ"ש כשהולך הקב"ה אחריו שהוא גנאי גדול שאין ערש"מ. אבל כשהולך לפניו הוא שבח גדול ולז"א כמה דא"א ופניתי אליכם וגו' דפסוק זה צלדיקים כתיב עכ"ד. ובפי"ה ז"ר הפ' פני ה' צעושי רע וגו'. גם רמז הפ' פני ה' חלקם וגו'. וציו"ז לע"ד כה"פ בשמואל א' סי"א וז"ת אם תיראו את ה' ועבדתם אותו ושמעתם בקולו ולא תמרו את פי ה' והייתם גם אתם וגם המלך אשר מלך עליכם אחר ה"א. והדקדוק מבואר דנראה דהפסוק הוא חסר הגיזרה. והמפ' פי' דהגיזרה היא תיבת והייתם וגו' היינו שיהי' לכם הוי' וקיום בעולם. ויש שפי' צאופנים שונים עיין צס' כל"י. ועפי"ה ח"ש היינו דאומ"ל אם תיראו את ה' ועבדתם אותו וגו' אזי והייתם גם אתם וגם המלך אשר מלך עליכם אחר ה' אלד"ים דכב"י הקב"ה הולך לפניכם ואתם אחריו ע"ד משה"כ וה' הולך לפניהם יומם. וזהו ג"כ משה"כ אחרי ה' אלד"ים תלכו אימתי בזמן שאותו תעבדו וגו' :

וַיִּשְׁמָעוּ את שמי על בני ישראל ואני הצרכס. יל"ד תיבת ואני יתירה דהול"ל ואצרכס. צכס יל"פ במ"ש הש"ך ז"ל עה"ת והבאתי דבריו ג"כ צכס' וארא שפי' ע"פ לכן אמור לצב"י אני ה' שאלד"ים שהוא דין גי' פ"ו הוסיף אחד יותר על מספר אלד"ים כדי לפרוש הדין ונעשה אכ"י ה' גי' פ"ז ועי"ז הוליאנו ממל'. וז"ה לכן אמור לצב"י אני ה' כי אלד"ים אני עושה אותו שתי תיבות אכ"י ה' ע"י שאוביק מספר אחד ועי"ז והולאתי אתכם מתחת סבלות מל'. וזהו ג"כ וידבר אלד"ים אל משה ויאמר אליו אכ"י ה' ע"ש. וזהו הרמז ישא ה' פניו אליך היינו לומר הגם שהעא שלך גורם שאלד"ים שהוא דין גובר עכ"ז אני ממתק הדין ונשא פנים אליך ע"י הוספת אחד יתר על מספר אלד"ים ונעשה אכ"י ה' ואתנהג עמך במדה"ר ע"י שאתה מודקדק ע"ע לצרך על כזית על כבינה כמ"ש צש"ס. וז"ר ושמו את שמי על צב"י היינו שם הוי"ה ואכ"י שט"י הוספת אחד על תיבת אלד"ים יתמתקו הדינין ונעשה שתי תיבות אכ"י ה' מדה"ר ועי"ז אצרכס. וז"ר הפ' וידעתם כי בקרב ישראל אני ואכ"י ה' אלד"ים כלו' כי בקרב ישראל אני שהשראת שכינתי רמז למלכות שנק' אכ"י היא בקרב ישראל. ואל תחוש לשמא עי"ז אתנהג עמכם צכס אלד"ים שהוא דין כמדת המל' דין לא תחוש לזה יען

יען שאני מוסוף אחד יתר על שם אלד'ים למחק הדין ויהי' פ"ז גי' אג"י ה' וזהו ואני ה' אלד'ים כי אלד'ים אני עושה שתי תיבות בתוספת הא' ויהי' אג"י ה' ואחנהג עמכם צמדה"ר ואין עוד ולא יבשו עמי לעולם. וזהכ"פ ראשו כחם פ"ז :

והרב מתתי' ז"ל פי' כה"פ ושמו את שמי עב"י ואני אברכס. צמ"ס צוה"ק דבראש כל אדם מישר' שורה שם של ד' אותיות הוי"ה. והמג"ע ז"ל כתב שאותיות שלפני השם הם עדה"ד גי' כ"צ ושלאחריו הם כח"ו גי' ע"ל עולים שניהם גי' אג"י ועם שם הוי"ה שהוא גי' כ"ו עולים הכל פ"ז וזכ"ה ראשו כחם פ"ז ע"כ. עו"ג דבראש כ"ג הי' שורה ג"כ אותיות שלפני השם ושלאחריו שהם כמנין אג"י. וזכה"פ ושמו את שמי עב"י כלו' שלא תאמר הואיל וזוה הקצ"ה לכהנים לברך ישר' ביברכה ה' וגו' י"ל שאין השם שורה על ראשם לז"א ושמו את שמי עב"י השם שורה עליהם שורה על ראשם ומה שאני אומר שהכהנים יברכו אותם הוא בשביל מעלות אג"י שיש בראש הכ"ג לז"א ואג"י אברכס עכ"ד. ולע"ד דתיבת את שמי שהיא לרבות כעודע דאחיס וגמים הם רבויים היא בזה לרבות האותיות שלפני השם ושלאחריו שהם עולים כמנין אג"י וזהו ואני אברכס :

פרשת בהעלותך

והיה הטוב ההוא אשר יטיב ה' עמנו והטבנו לך. יל"ד דתיבת ההוא לכאורה יתור נפיש היא. ויוצן צמ"ס ה' פני משה ה"א סי"ע צענין איסור אעצורי אחסנתא דכדי להגיל עמנו מהאיסור עפ"י ה' העיבור ואשר אתו דלא מקרי אע"ה היבא דשייר נוידי ליורשו מהנכסים ואפשר לדדידהו אתו השויר שרריך לשייר ליורשים לבלתי הכנס באיסור אע"ה לריך שישיירו מהנכסים עלמס שמוריש לאחרים שישייר קנת מהם ליורש ע"כ. גם עודע דלגבי ת"ה ליבא איסור דאע"ה הגם שלא שיירו כלל להיורש לא מהנכסים ולא ממקוב אחר. גם עודע לגבי ושוגא מתנות יהי' דכתבו הפוס' דאי ליבא הכאה לנותן שוב ליבא חששא משום ושמי' וכמ"ס הסמ"ע ז"ל צדין הלוקת השות' בהג'ר. וז"א לכה אתנו והטבנו לך ויאמר לא אלך כ"א אל ארצי ואל מולדתי אלך כדי שלא תכנסו באיסור אע"ה. וגם ליבא חששא בשבילי משום ושמי'. ע"ז אמ"ל מרע"ה אל נא תעזוב אתנו מטעמים אלו דליבא איסורא משום אע"ה וגם ליבא חששא בשבילך משום ושמי'. דמשום ושמי' ליבא יען והיית לנו לעינים שמנהיר עינינו בהלכות כמשז"ל וכל דאיבא הכאה לנותן לית צ"י משום ושמי'. וגם משום אע"ה ליבא מה"ע גופי' דלגבי ת"ה ליבא איסורא דאע"ה. וגם בלאו הכי יש לד אחר דלית צ"י משום אע"ה היבא דשייר מידי ליורש מהנכסים עלמס. ובכאן איבא שויר גדול מהנכסים עלמס וליבא משום אע"ה. וז"א והי' הטוב ההוא דייקא דמהנכסים עלמס שמשיירים לנו אשר יטיב ה' עמנו

עָמְנוּ דִּיהִי' לָנוּ צָוָה מֵהֶם אֲנַחְנוּ נוֹתְנִים וְהַעֲבֵנוּ לָךְ וְלִיכֹחַ חֶשֶׁשׁ לֹא מִשּׁוֹם וְשִׁמִּי וְלֹא מִשּׁוֹם אֲנִי לֶכֶן אֵל נֹחַ תַּעֲזֹב אֹתוֹ בְּטַעֲמוֹת אֱלֹהֵינוּ. וְעֵינַי בְּדַרְשׁוֹת בְּמִקְוֵי אֵל מִה שֶׁפִּי עוֹד צָוָה בְּסִ"ד :

זָכְרָנוּ אֵת הַדָּגָה וְגו'. אֵיחָא בְּמִד' מִכָּאן שְׂמִדְלִיקִין כִּי בְּשִׁבְתָּ ע"כ. וְהַחִיד"א ז"ל בְּחוֹמ"א פו' בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ דִּק' מֵאִי קִאֲמֵרִי זָכְרָנוּ אֵת הַדָּגָה וְגו' וְהֵלֵךְ כָּל מֵה שְׂרֹוֹיִס לְטַעֲמוֹס בְּמֵן הָיוּ טוֹעֵמִים אֱלֹהִים מוֹכֵרָת דְּמִרְאִית הָעֵינַן הוּא הַעֵיִקֵר. וּמִזֵּה תִשְׁכִּיל לְדַרְיִךְ לְהַדְלִיק כִּי בְּשִׁבְתָּ דְכַתִּיב וְקִרְאֵת לְשִׁבְתָּ עוֹגַ וְיִשְׁבַּע עֵינָיו לְרִאֵת מֵאֲכֹלֵי שִׁבְתָּ. גַּם רַמְזוּ וְקִרְאֵת לְשִׁבְתָּ עוֹגַ עוֹגַ עַם הַכּוֹלֵל גַּמְט' עִי"ן רַמְזוּ שִׂדְלִיק כִּי מִפְּנֵי מִרְאִית הָעֵינַן ע"ש. וְלַע"ד דְּחִיבָת וְקִרְאֵת שֶׁהִיא בְּגַמְט' תִּשְׁ"ז גַּמְט' זֶה רִאִי"ת הַמֵּאֲכִ"ל שֶׁהִם בְּגַמְט' תִּשְׁ"ז לְרַמּוֹז שְׂרִאִית הַמֵּאֲכִל לְשִׁבְתָּ עוֹגַ וְעוֹגַ ע"ה גַּמְט' עִי"ן רַמְזוּ שִׂדְלִיק כִּי מִפְּנֵי מִרְאִית הָעֵינַן :

וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנִיו מֵאֹד מְכַל הָאֲדָם אֲשֶׁר ע"פ הָאֲדָמָה. יל"פ בְּהַק' מִשּׁוֹ"ל ע"פ וְהָתֵם לֹאִי לֹאֵן מִרְעִיתִי אֲדָם אֲתֵם אֲתֵם קְרוּיִם אֲדָם וְאֵין אֹהֵ"ע קְרוּיִם אֲדָם. וְהַחֹסֵב כְּחַצוֹ בְּשֵׁם ר"ת ז"ל דְּאֹהֵ"ע קְרוּיִם הָאֲדָם דִּיב הַפֶּרֶשׁ בֵּין אֲדָם לְהָאֲדָם. וְצַ"ס הַכְּחוּב לְחִיִּים מוֹמַנִ"ז כְּחַצוֹ בְּשֵׁם הָאֱה"ל ז"ל דְּמִשְׁרַע"ה לֹא הִי' מִשְׁפִּיל עַלְמֹו לְהַתְּהַבָּה בְּעִנּוּת עַם אֹהֵ"ע יַעֲוִ"ש. וְהִנֵּה נוֹדַע שֶׁאֵין הָאֲדָם יִכְרַ שֶׁהוּא מִתְּהַבָּה בְּעִנּוּת וְהוּא כּוֹפֵה טַבַּע שְׁלוֹ לְלַכַּת בְּעִנּוּת כ"א כְּשֶׁהוּא לְגַבִּי קָלָת צַנִי אֲדָם הוּא נוֹהַג כְּכִי טַבַּע הַחֹמֵרִי שְׁלוֹ לִילֵךְ מִעַט בְּגִדּוּלָה וְלְגַבִּי שֶׁאֵר הָאֲנָשִׁים הוּא מִתְּהַבָּה בְּעִנּוּת וּבְשִׁפְלוּת אִזִּי צָוָה יִכְרַת וּמִתְּפַרְסֵמָת עֲנוּתוֹ ע"ד מ"ש אֵין הָאֹדֵר יִכְרַת אֱלֹהִים מִחוּךְ הַחֶשֶׁךְ. דְּאִי לֹא"ה אֱלֹהִים שֶׁהוּא מִתְּהַבָּה עִם כָּל אֲדָם בְּעִנּוּת וּבְשִׁפְלוּת אִינוּ יִכְרַת שֶׁהוּא כּוֹפֵה טַבַּעוֹ כְּדִי לְלַכַּת בְּעִנּוּת דְּשׁוּב אֲמוּר יִאֲמָרוּ הַעוֹלָם דְּמָה שֶׁאִינוּ מִקְפִּיד וְהוֹלֵךְ בְּשִׁפְלוּת וְעִנּוּת הוּא מֵלֵד טַבַּעוֹ שֶׁהוּא נֹחַ הַטַּבַּע וְאֵין כ"כ רְבוּתָא לֹו לְשִׁבְחוֹ בְּמִדָּת הַעִנּוּת כ"א כְּשֶׁהוּא כּוֹפֵה טַבַּעוֹ לְלַכַּת בְּדַרְכֵי הַעִנּוּת וְהַשִּׁפְלוּת נֶגֶד טַבַּע הַחֹמֵרִי שְׁלוֹ וְאִינוּ יִכְרַת הֵיטֵב זֶה כ"א שִׁיהִי' לְגַבִּי קָלָת צַנִי הוּא מִתְּהַבָּה כְּכִי טַבַּעוֹ. וְז"ש וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנִיו מֵאֹד וּמִהִיבֵן יִכְרַת עֲנוּתוֹ הִתִּירָה שֶׁהוּא כּוֹפֵה טַבַּעוֹ הַחֹמֵרִי וְרִאִיו לְשִׁבְחוֹ ע"ז. לֹו"א מְכַל הָאֲדָם אֲשֶׁר ע"פ הָאֲדָמָה ר"ל מְכִיבָת כָּל הָאֲדָם שֶׁהִם אֹהֵ"ע שֶׁהִם קְרוּיִם הָאֲדָם שֶׁלֹא הִי' מִשְׁפִּיל עַלְמֹו לְהַתְּהַבָּה עִמָּהֶם בְּעִנּוּת אֱלֹהִים מִתְּהַבָּה עִמָּהֶם בְּגִדּוּלָה אִזִּי יִכְרַת וּמִתְּפַרְסֵמָת עִנּוּת שְׁלוֹ שֶׁהוּא כּוֹפֵה טַבַּע הַחֹמֵרִי שְׁלוֹ כְּדִי לְהַתְּהַבָּה בְּעִנּוּת עַם יִשְׂרָאֵל. וְאַפְשָׁר דְּזִהוּ דְּרַמְזוֹ הַתְּנָחַל בְּחֹמֵרֵי מֵאֹד הוּי שֶׁפ"ר בְּפָנֵי כָּל אֲדָם אֲדָם דִּיקָא. וְעֵינַי בְּסִ" דְּאֲזַרְתָּ אֲנִי דְּקַב"ז בְּסִ"ז מִשּׁוֹ"ל עַל כְּסוּךְ זֶה דְּאֲחַהֲמ"ר דְּצִרְיוֹ אִינֵם מוֹצִיִם וְכוֹלֵס מִקָּשָׁה אֲתֵם כִּיעו"ש :

פְּרִשְׁתַּי שְׂרַח לָךְ

וְיִקְרָא מִשֶּׁה לְהוֹשִׁיעַ צַ"ג יְהוֹשׁוּעַ. תְּרַגְס יצ"ע ז"ל כִּי הֵמָּה מִשֶּׁה עֲנוּתוֹתֵי קִרְאֵת אֹתוֹ יְהוֹשׁוּעַ יֵה יוֹשִׁיעַךְ מִעַלְת הַמַּרְגְּלִים, וְהוּא תְּמוּהָ. וְעֵינַי בְּהַמֶּלֶךְ וְשִׁמְעֵתִי שֶׁפִּי בְּמִ"ש בְּשִׁ"ם

בש"ס סוטה אר"ח ואיתומא מר עוקצא כל מי שיש בו גסה"ר אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם שנא' מלשני בסתר רעהו אותו אלמית גב"ע ורח"ל אותו לא אוכל א"ת אותו אלא אתו. ואיכא דמתני לה אמספרי לה"ר שנא' מלשני בסתר רעהו אותו אלמית ע"כ. וא"כ יאושוע שהי' עניו דורש המקרא על הגאווה ואינו דורשו אמספרי לה"ר וא"כ יש השם שיהא ניסת בסיפור לה"ר לכן הוכרח משה להתפלל עליו. והו' כד חמא משה ענותותי של יאושוע ואזי מזה נמשך שיהא מדבר לה"ר לזה הולרך להתפלל ואמ"ל יה יושיעך מעלת המרגלים ע"כ. ויש שהקשו ע"ז דאיך הי' מרע"ה מסופק בו שיהי' בעלתס לספר לה"ר עד שהולרך להתפלל עליו יה יושיעך מעלתס. ושמתני שפי' בו הכי דלגבי יאושוע שהי' ל"ג אי"ל תפלה שיתפלל עליו שלא ילך בחר עלתס דפשיעא הוא דמרוז לדקתו וענותותו שלא יהא נגרר אחריהס. אלה הכי פי' דמאחר שראה אותו שהוא עניו ולדיק וזודאי שלא יהא נגרר עמהס ויש חשש שמה יהיו שאר המרגלים בעלה אחת עליו להרוג אותו. לזה הולרך להתפלל עליו יה יושיעך מעלת המרגלים ר"ל כיון שלא ישמע להס להיות עמהס שמה יתיעלו יהוד עליו להורגו ע"ז התפלל יה יושיעך מהעלה הזאת ע"כ. ולי הדל יש להרחיב דב"ז ביותר עם הפלוגתא של ריו"ס ורצקן אס הכוהו עשרה זנ"א וכו' דפליגי בפסוק ואיש כי יכה כ"ן אדם דיש דב"ל דכ"ן אפי' כל דהו משמע ואיכא דס"ל עד דאיכא כ"ן. וכעין זה איכא פלוגתא בפסוק תועבת ה' כל גב"ל אי דוקא עד דאיכא כל גב"ל אזי אכור או אפי' במקלת אכור דתיבת כל כל דהו משמע. והנה מי שתופס הש' במדת הענוה דפי' תיבת כל היא אפי' כ"ד משמע דלא אזי גס צפ' ואיש כי יכה כ"ן אדם כן יפרש ואפי' הכוהו עשרה זנ"א חייב. ואזי יפרש בעינן הגאווה עד דאיכא כולה אכור גס צפ' ואיש כי יכה כ"ן עד דאיכא כ"ן אזי איכא חיוצא. וז"א כד חמא משה ענותותי דיהושוע ענותותי דייקא לאפוקי המר' שהס בגאווה וכוז דתופסיס הש' דעד דאיכא כל גב"ל אכור דכל כולה משמע אזי יש פחידא מזה לשמה כשלא ישמע להס יאושוע שיהיו המר' בעלה אחת להורגו יהוד כולם שילכו לפי סדרתס דכ"ן כולה משמע והס פטוריס ע"ז הולרך להתפלל יה יושיעך מעלת המר' דייקא שלא יהיו עושים כן :

במד' הביאו ה' דמש"א בשס ה' ישמה משה ז"ל ויקרא משה להושע ז"ג יאושוע הה"ד מי יתן עהור מטמא לא אחד ע"כ. והוא תנוה. ובדרך פשוטה יל"פ דהנה אז"ל דקרא אותו כן הוא לומר יה יושיעך מעלת המר' שמתפלל עליו שהוא ית' ילילנו מעלת המר' שלא יהי' עמהס בעלה שהוא בידו היכולת להליל אותו. וז"א מי יתן עהור מטמא ר"ל שמליל העהור מהטמא לא אחד בתמיהא כלו' לא שהוא ית' יחידו ש"ע שיש בידו היכולת הזה ע"ד מ"ש בכל יום ילרו ש"א מתגבר עליו להתעילו ואלמלא הקב"ה עוזרו לא הי' יכול לו. ולכן קרא אותו יאושוע שהתפלל עליו יה יושיעך מעלת המר' :

עוד יל"פ במ"ש הארז"ל דרעה הקב"ה לגלגל זי"ב נשיאזיס אלו נשמת י"ב שבטים כדי להגן עליהס שלא יחטאו ואפי"ה לא הועיל. וכו' ה' אדר"א בבלי יל"ז בס"ז דצוה יש לתת טעם למה שקרא מרע"ה להושע ז"ג יאושוע והוא כי רעה ששמות השבטים הם מ"ע אותיות כאשר

כאשר כתובים באפוד ושמות נשיאים אלו שהלכו לרגל את הארץ הם מ"ח אותיות ולכן קרא להושע ז"ל יהושוע שהוסיף לו אות אחת כדי שיהיו אותיותיהם שוות לאותיות השבטים שאז יה"ל כח ועזר מהשבטים בשלימות שכבר ידעת שאותיות השם של אדם הם לאורות השפע שלו שכל דבר שמו הוא חיותו כמ"ש הער"ן ז"ל ע"פ נפש חי' הוא שמו. וזהו שאחר שזכר הפ' שמות האנשים אז אמר אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ כאשר שמתם כתובים לפיך שהם חסרים אות ממספר אותיות השבטים ולכן ויקרא משה להושע ז"ל יהושוע שהוסיף לו אות אחת בשמו להשלים המנין עכ"ד. ובז"ו המד' ויקרא משה להושע ז"ל יהושוע שהוסיף לו אות אחת כדי להשלים המנין לאותיות השבטים כדי שיהי' להם כח ועזר מהשבטים וז"ל מי יתן עתה מטמא לא אחד אות האחד הנוסף. ועכ"ז לא הועיל כמ"ש הארז"ל שלא הועיל להם. ולמי שנוסף האות בשמו הועיל וז"ל מי יתן עתה מטמא לא אחד:

ויאמר אליהם עלו זה בגב ועליתם את ההר וראיתם את הארץ. יל"פ רמז לגאולה דידוע דע"י עסק התו' נגאלים ישר' מהגלות כמשה"כ שמרו תורת משה עבדי וגו' וכהיב צתרי' הגה אנכי שולה לכם את אליה הנביא. וכן כתיב גם כי יתנו בגוים עתה אקבלם. ונודע מ"ש בזוה"ק ע"פ 'מה' שהי' 'הוא שיהי' ר"ת מש"ה דהוא גואל ראשון והוא גואל אחרון. והגה הוא בעלה דמטרוניתא ותבע עלצוגא דאורייתא וז"ל ויאמר אליהם ר"ל מרע"ה שהוא בעלה דמטרוניתא ותבע עלצוגא קא מזהיר לישר' ואומ"ל עלו זה בגב רמז לחכמת התו' דידוע דהחכמה מתייחסת לדרום כמשו"ל הרולה להחכים ידריס. והכוונה שתעסקו צתו' ותהיו חכמים צה וע"י עסק וחכמת התו' אזי ועליתם את ההר ההר הטוב הזה והלבנון שתזכו עי"ז לגאולה ולעלות לא"י וראיתם את הארץ מה היא :

והביתה את העם הזה כאיש אחד וגו' ה' את הצנים פי' כה"פ כמ"ש בקידושין דע"ז מחלוקת ריו"ם הגלילי ור"ע דריו"ם בצר גאולת קרובים לשחרור ושאר כל אדם לשעבוד ור"ע ס"ל להיפך והכמים ס"ל הכל לשחרור. וזהו הכו' ושמעו מל' כי העלית בכתך את העם הזה מקרב ר"ל שאתה קרוב ואמרו אל יושב וגו' כי אתה ה' בקרב העם הזה כלו' שאתה קרוב להם אשר עין צעין וגו' וכיון שקן ריו"ם ורצנן ס"ל גאולת קרובים לשחרור. ואם אתה ממתים נר' דסובר כר"ע שהוא יחידי דס"ל גאולת קרובים לשעבוד והוא מהתימה דשביק רבים ועבד כיחיד וזהו והמתה את הה"ז כאיש אחד אתמהא דזהו היפך מאי דקי"ל את"ר להטות זת"ד ז"ל. ובז"ו כה"פ לע"ד פדה בשלום נפשי מקרוב' לי כי ברבי'ם היו עמדי וה"ה כמבואר :

והרב אשר הנחלים צדק"א פי' כה"פ והמתה את הה"ז כאיש אחד עמ"ש צמד' בשעה שעלה משה למרום מלאו להקב"ה שהי' כותב ארך אפים אמ"ל מהו ארך אפים אמ"ל ארך אפים לרשעים וללדיקים אמ"ל משה רשעים יאבדו אמ"ל מלך צ"ז שהיום כאן ולמהר בקצר נפרע מאויביו מיד אבל אני שאני חי וקיים לעד אני מאריך לרשעים שמה יחזרו בתשוב' ע"כ. וזהו כשאמ"ל ה' למשה אבנו צדצר וגו' ואעשה אותך לגוי גדול אמ"ל משה ושמעו מל' את כל הטובות שעשית להם וכשרואים עתה שאתה הורג את כולם והמתה את הה"ז

הה"ז ואין אתה מאריך להם שיחזרו בתשו' הא ודאי יאמרו שאתה כאיש אחד כמו שמלך ב" אינו מאריך אפיה בן אתה. או שיאמרו כאיש שאינו מאריך בן הוא אחד יחידו של עולם ויאמרו מבטתי יכולת ה' להביאם אל הארץ ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת היינו התשו' שאמר למשה שאינו כמלך ב"ו שאינו מאריך כ"א שהוא ה' ארך אפים וגו' ע"כ :

ובזה פי' ה' תנא ז"ל בפ"ד דנ"ז כונה דברי איוב ס"י הכימי אנוש ימין אם שנותיק כימי גבר כי תבקש לטובי ולחטאתי תדרוש. היינו דכשראה איוב שבאו עליו לרות תכופות זל"ז עוד זה מדבר וזה בא ויאמר והח"כ באה עליו מכת השחין ע"ז תמה ואמר הכימי אנוש ימין וגו' ולחטאתי תדרוש תבקף ומיד והלא לא כמדת הקב"ה מדת ב"ו וכיון דאין ימין כימי אנוש ואין שנותיק כימי גבר אתה מאריך אפך לרשעים שמה יחזרו בתשו' ע"כ שטפ"ה יוצן לע"ד כה"פ חי אני נאם ה' אם אחפון צמות הרשע כ"א בשבזו מדרכיו וחייה וה"ה כמבואר. גם יוצן כה"פ אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור למה ללנה תשכחו תעזבו לאורך ימים השיבו ה' אליך וגו' :

באו"א יל"פ כה"פ ושמעו מל' וגו' מבטתי יכולת ה' וגו' ויל"ד דמה תלוי זכ"ז שאם לא יביאם לא"י שיאמרו מבטתי יכולת ה' וגו'. גם למה תלה חמירת דברים הללו במלרים שאמר ושמעו מל'. ויוצן במ"ש ה' כסנ"א ז"ל צם' בלק דמה שילאו ישר' ממל' קודם תשלום זמן הת"ש הוא משום דקוה"ש השלים הזמן. אבל קשה דתיפו"ל דחייבים הם בקוה"ש ממקום אחר כדאיתא בילקוט בשביל יאודה שלטק בקו"ג בשביל צימין בעומדו לפני יוסף ומכה אותו הקול הפיל פיתוס ורעמסס ולכן נגזר עליהם לצנותם. אלא עכ"ל דא"ל לתקן פיתוס ורעמסס והט' משום דיאודה לא עשה מעשה צידים דאי משום דהפיל בקול קול ודבור לא חשיב כמעשה ולכן קוה"ש השלים הזמן ע"ש. ומוכל לומר דהמרגלים נכנסו בדעה זו דקול ודבור לא חשיב כמעשה וליכא עונש עליו ויש ראי' לזה מי"מ דאמרי' קוה"ש השלים הזמן לכן ויילאו דנת הארץ אשר תרו אותה דלפי דעתם דברים המה להרע וליכא עונש בזה. ולא העלו דעתם לחלק דשאני דבור לה"ר דעונש עליו והראי' לזה ממרים שעל שדברה לה"ר על אחיה מרע"ה נענשה ולקחה בלרעת ולא כל הקולות שוין והי"ל ללמוד תומר לה"ר ועונשו ממרים והם לא לקחו מוסר ולכן חרה אף ה' בהם וצ"ש שקבלו לה"ר ואמר עד אנה ינאלוני העם הזה וגו' אכנו בדבר וגו'. וע"ז בא מרע"ה ואמר ושמעו מל' כי העלית בכתך את העם הזה מקרבנו ור"ל דהט' שהולאתם בכתך בתוה"ז הוא משום דקוה"ש השלים הזמן. וק' דתיפו"ל דחייבים הם בקוה"ש מכה יאודה שהפיל בקולו פיתוס ורעמסס. אלא עכ"ל כיון דיאודה לא עשה מעשה צידים כ"א קול ודבור לא חשיב כמעשה וקוה"ש אהני לן להשלים הזמן ולכן הולאתי אותם בתוה"ז ממל'. וא"כ עכשיו שרואים המלריים שאתה מענישם על הדבור והם אינם יודעים לחלק בין דבור לדבור וכבר קדמה להם ידיעה דדבור לא חשיב כמעשה מענין יליאתם של ישר' מקרבנו. כשאתה מעניש אותם עכשיו ילא מזה ח"ה ה"ו שיאמרו מבטתי יכולת ה' להביאם וגו'. ע"ז השיבו ה' ואמר סלחתי כדברך ופירש"י ז"ל בשביל מה שאמרת פן יאמרו מבטתי יכולת ה' וגו' סלחתי. כלו' דהגם שחייבים

שהייבים הם צמה שדברו לה"ר דשגה ושגא דבור מדבור ואין כולכ שויס צשיעורייבו וראי' לזה ממרים שעל שדברה לה"ר לקחה צלרעת. מ"מ כדי שלא יהי' פתחון פה למל' שאינס יודעים לחלק ציניהם ויאמרו מצלתי יכולה וגו' סלחתי כדצריך :

ואפ"ר דיוסף ג"כ נכנס צדעתו כזה דכיון דקול ודבור לא השיבי כמעשה לכן ויצא יוסף את דבתם רעה אל הציהס. וממילא יולא לפי"ד דקיה"ש השלים הזמן וכנ"ל. ויקס מלך חדש ע"מ אשר לא ידע את יוסף ר"ל דלא ס"ל כס' יוסף דקול ודבור לא השיב כמעשה. דאלו הוה אזיל צסצרה זו הי' מיקל עולו מעל ישר' כדי שלא ילאו קודם תשלום הת"ש. אזל איהו לא ס"ל כס' יוסף כ"א שקול ודבור השיבי כמעשה וכיון שכן הייבים הם ישר' צקוה"ש מלד יאודה שהפיל צקולו קול עוז לפיתוס ורעמסם ולכן הצביד עולו על ישר' ויצן ערי מסכנות את פיתוס ואת רעמסם כדי לתקן מה שקלקל יאודה מקודם. וצזי"ו מאמרס ז"ל היס ראה ויטס מה ראה ראה ארונו של יוסף ע"כ. וה"ה כמצואר היינו דראה סצרת יוסף דקול ודבור לא השיבי כמעשה דממילא יולא לפי"ד דאינס הייבים צקוה"ש צשביל קולו של יאודה ואהני לן קוה"ש להשליס הזמן ולכן היס ראה סצרת יוסף זאת ויטס דנקרע לפני צנ"י :

נמשך אל האמור יוצן כו' המד' איוצ הי' קורא תגר על היסורין כיון שראה מיתת צני אהרן גר"א נתקררה דעתו ואמר אף לזאת יחרד לצי ויתר ממקומו ע"כ. והוא המוה וכצד המפ' דשו צי' ה"ה צספרתס ועפי"ה יוצן וצהק' מ"ס צזוה"ק דאיוצ הוא שפתח צעלה תחי' וכוכל לומר דנכנס צתחי' צס"ז דקול ודבור לא השיבי כמעשה ואין מהראוי ליטנש ציסורין על שפתח צעלה תחי' ולכן הי' קורא תגר על היסורין שצאו עליו. וידוע משז"ל דמחי דנענשו נו"א וילאו שרופיס הוא צשביל שדברו על משה ואהרן כשהיו מהלכים והס היו מהלכים אחריהם ואמרו זל"ז מחי ימותו שני זקנים הללו ואחי ואתה נגהיג את הדור. היינו דהס לפי דעתס אין עליהס עונש על מה שדברו כדצרים האלו דדצרים צעלמא ניגהו וקול ודבור לית צהו מעילה ולא השיבי כמעשה ושוצ נענשו על מה שדברו ועיין צס' אס הצנים דק"ז וק"ח שהארין צזה. וצזי"ו דאיוצ צתהילה נכנס צס"ז דקול ודבור לא השיבי כמעשה וע"ז פתח צעלה תחי' ואין ראוי לעונש ולכן הי' קורא תגר על היסורין דלפי"ד שלא כדין צאו עליו מאחר דחטאו הוא צקול וקול ודבור לית צהו משוס מעילה. וכיון שראה מיתת צני אהרן נו"א דנענשו על מה שדברו מחי ימותו צ' זקנים וכו' דס"מ דדבור השיב כמעשה אזי נתקררה דעתו על היסורין שצאו עליו ואמר אף לזאת יחרד לצי וית"מ :

עוד יל"פ כה"פ ושמעו מל' וגו' מצלתי יכולה וגו' צהק' מ"ס ה' אס הצנים צדק"ו פלוגתא דרב וריו"ה דמ"ס צע"ה גדהין ומ"ס אין צע"ה גדהין. ואכן קי"ל דאין צע"ה גדהין ומשו"ה התשו' מועילה לחוטא דגרי' וגדהה חוזר וגרהה. וכ' ה' פי שנים צדרשות דקי"ג דלרווחא דמילתא דכיון דהאדס עתיד לעמוד צתחיה אין המיתה השיבא הפסק ע"ש. ועו"ס הביא הקדמה מהחיד"א ז"ל צראש דוד דל"צ דמגלי"מ מוכה דגרי' וגדהה חוזר וגרי' דישר' צימי יעקב גראו והשצטיס כולס זרע אמת וגדהו צמל' גוי מקרב גוי וחזרו וגראו וקבלנו התו'

התו' ומוכר"ל דאין בע"ה נדחין ע"כ. עו"כ מ"ש צפ' חלק מנין לתחה"מ מה"ת שגא' אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם לכם לא נאמר אלא להם מכאן רמז לתחה"מ. פי' דהקב"ה שבעתו היחה לתת להם לאבות העולם כל א"י וראינו שלא נתקיימה בהם השבעה אלא דיש תחה"מ ולעת"ל הם יקומו בתחיה והם ירשוה. וזוה פי' שם כה"פ צפ' וארא והולאתי אתכם מתחת סבלות מל' וגו' עש"ב. ובזי"ו ויאמר משה אל ה' ושמעו מל' כי העלית בכחך את העם הזה מקרבו קרב' דייקא ר"ל שהיו עו"ז גוי מקרב גוי והעלית אותם וקרבת אותם במת"ת וזה שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה וגו' דמזה מוכח דנראה ונדחה חו"ג. וא"כ עכשיו שאתה ממיית אותם כמו שאמרת אכנו בדבר ואורישנו והמתה את העם הזה וגו' ואמרו הגוים וגו' מצלתי יכולת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם. וזא טעון ברמז צמ"ש אשר נשבע להם למה שאמר במקום אחר אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם דמינה הביאה גג' רא' לתחה"מ מה"ת. דג"כ מכת תחה"מ מוכח דנראה ונדחה חו"ג וא"כ כשאתה ממיית אותם ואיך מביאים אל הארץ שהיתה שבעתך עליה ואמרת בלשון להם דלמדו מזה לתחה"מ מה"ת יאמרו הגוים מצלתי יכולת ה' להביאים וגו' ובהכרח כיון שחוזרים בתשו' לריך שתסלח להם וזה סלח נא לעון העם הזה ועתה יגדל נא כח ה' וגו' ואין ועתה אלא תשו' ע"י התשו' סלח להם דנראה ונדחה חו"ג אזי אמ"ל ה' סלחתי כדברייך :

ובזי"ו ג"כ כה"פ למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הולאת מארץ מל' וגו' כלו' דאמר שחטאו ישר' בעגל ורלה הקב"ה לכלותם אחר שנדחו מפניו וחקי שטושים תשו' אינה מועילה להם דנראה ונדחה אינו חו"ג וצפרע דחטאו בעון ע"ז. לכן כשצבו בתשו' כנרמזו בתיבת ועתה אם תשא חטאתם עמד מרע"ה בתפי' ויחל משה את פני ה'א ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך דחקי שנדחו התשו' היא מועילה להם דנראה ונדחה חו"ג ורא' גדולה יש לזה אשר הולאת אותם מאר"מ שהיו ראויים מקודם ונדחו שם שנעשו גוי מקרב גוי וע"ז והולאתם משם וחזרו ונראו בקבלת התו' וא"כ גם עתה לריך שתקבל אותם ע"י התשו' למה יאמרו מל' ברעה הולאתם להרוג אותם וגו'. גם זכור לאצרהם וגו' אשר נשבעת להם כך וגו' זא לרמוז דבעת השבעה שגשבעת לאבות העולם אמרת תיבת להם דמינה הביאה הג' רא' לתחה"מ מה"ת דמזה ג"כ מוכח דנראה ונדחה חו"ג ולכן התשו' מועילה ושז מתרון אפך והנחם על הרעה אזי וינחם ה' וגו'. גם יוצן מאמר פר"א סו"פ מ"ג וז"ל שלה הקב"ה ביד עבדיו הנביאים להנבא על ישר' ואמר שובה ישר' עד ה"א עד ההוא שאמ"ל צסיני אנכי ה"א וגו' ע"כ. גם צמד' אגדת בראשית סופ"ג אמרו וז"ל חכו ממתקים בשעת מתן תורה וכולו מהמדיים בשעה שהוא מקבל את השבים עד כאן. ולכאז' הם תמוהים מה תלוי ז"ז. ברם עפ"י"ה א"ש שאומר שובה ישר' וכ"ת מי זה אמר דנראה ונדחה חו"ג דילמא הילכתא היא כמ"ד דנראה ונדחה אינו חו"ג עז"א עד ה"א עד ההוא שאמ"ל צסיני אנכי ה"א אשר הולאתיך מאר"מ היינו לומר דצמלרים נדחו ועכ"ז הולאתם משם ונתן להם התו' דמזה מוכח דנראה ונדחה חו"ג וא"כ התשו' מועילה וע"ז אנכי מאן

שובה ישר' וגו'. וזהו ג"כ מ"ס צמד' אגדת בראשית חכו ממתקים בשעת מ"ח שאף שנדחו צמל' עכ"ז הוליאס משם ונתן להם התו' והט' דנראה ונדחה חו"ג דמזה יש הוכחה לתשו' שהיא מועילה ע"ז סיים ואמר וכולו מחמדים בשעה שהוא מקבל את השצים. ועד"ז יובן כה"פ ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו' היינו שהיו ראויים בתחילה ושוב נדחו ע"י עונותיהם וגלו לבין האומות עכ"ז כשהם חוזרים בתשו' אני מקבלם דנראה ונדחה חו"ג. וז"ל ואף גם זאת רמו לתשו' שנקראה זאת כמ"ס תכתב זאת לדור אחרון מכאן שהקצ"ה מקבל השצים וז"ל היא צגי' לו"ס קו"ל ממו"ן אפי' בהיותם בארץ אויביהם דהיו ראויים מקודם ונדחו וגלו ע"י עונותיהם אפי"ה לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפך צריתי אתם דדינא הוי דנראה ונדחה חו"ג והרא"י לזה וזכרתי להם צרית ראשונים אשר הולאתי אותם מאר"מ וגו' דמינה מוכח דנראה ונדחה חו"ג דהולאתי אותם משם להיות להם לאלדים צקצלת התו' וא"כ התשו' היא מועילה. וזהו ג"כ מ"ס צספרי סו"פ שופטים כפר לעמך ישר' אשר פדית ה' על מנת כן פדיתו שאם נתמא אתה מכפר עלינו ע"כ. דלכאוף ק' מה תלוי כפרתם צפדייתם האומנם עפי"ה א"ש וה"ה כמבואר. גם צז"ו כה"פ וילכו אחרי ההבל ויהבלו ולא אמרו חיה ה' המעלה אותנו מאר"מ כלו' דישר' שבאיתו הדור אחר שחטאו עלה צדעתם לומר דנראה ונדחה אינו חו"ג והתשו' אינה מועילה ולכן לא נתנו לבס לחזור בתשו' ואדרבא הוכיפו להטוא וזהו וילכו אחרי ההבל ויהבלו. וע"ז מתמיה עליהם ואומר ולא אמרו חיה ה' המעלה אותנו מאר"מ ללא זכרו עיני יליאתם ממל' דהיו ראויים מקודם ונדחו שם שנטשו גוי מקרב גוי עו"ז והעלה ה' אותם משם ונתן להם התו' דמינה מוכח דנראה ונדחה חו"ג וא"כ התשו' היא מועילה והי"ל לחזור בתשו' :

ועתה יגדל לא כה ה' כאשר דברת לאמר. לע"ד יל"פ צמ"ס האריו"ל בשעה"כ צענין סעודה ליל שבת דקודם צרהמ"ז דשבת יכוין קודם שיאמר הצרכה להו"ה דע"צ דיודיין ולמספר כ"ו שלה הפשוט ושניהם צגי' ל"ה וז"ס דודי ל"ה ואדום עכ"ל. והיינו כדי לעורר רחמים והסדים יכוין לשני שמות הכל' שהם רחמים. והנה כשהאדם חוטא הוא מהפך מדה"ר למדה"ד וגורם תצורת הדין וקללות לו ולאחרים וע"כ באו ל"ה קללות צמ"ח צמנין זה להורות דהו"ה דע"צ והפשוט שלה כ"ו שעולים כולם צגי' ל"ה והם רחמים גמורים ע"י החטאים והעוונות הם מהפכים אותם לדין שמדה"ד מתצרת ומתהוים ממנה ל"ח קללות וכשעושים תשו' וחוזרים בהם אזי הו"ה דע"צ והפשוט שלה חוזרים ומעוררים מדה"ר ומצטלים הל"ח קללות שהם מלד מדה"ד ומכניעים אותה. ולכן צכאן כשהטאו ישר' הפכו מדה"ר למדה"ד ועי"כ נתחללו הל"ח קללות לשלום צישר' צ"מ ורלה הקצ"ה לכלותם ה"ז. ושוב כשעשו ישר' תשו' שהיא רמוזה צתיבת ועתה כמש"ל אין ועתה אלא תשו' לזה בא מרע"ה לטעון לכינוי ית' ולומר ועת' דכיון שעשו ישר' תשו' יגדל לא כה ה' היינו דהו"ה הפשוט שהוא צגי' כ"ו יתגדל ג"כ ויהי' הו"ה דע"צ שיהי' מספרם ל"ה ויחפורו רחמים בעולם לרמוז דודי ל"ה ואדום ויצטלו הל"ח קללות. וזה נרמו צתיבות יגד"ל ל"ה שעולה מספרם ל"ה כמספר הו"ה דע"צ והפשוט שלה שהם צגי' ל"ה כנו'. ושכן היא שעי' התשו' מתעוררים הרמ'

ויאמר   שלח לך   עזרא   פב

הרח' ומתבטלים הדינים שקך היא המדה וכיון שכן ג"כ זכאן שטשו תשו' לריך אהה
 לבטל הגזירה מעליהם ולמחול להם כאשר דברת לאמר וכו' :

גם יש לרמוז בתיבת לאמר לענין הגאולה דנדע משז"ל כלו כל הקליין ואין הדבר תלוי
 אלא בתשו' ומע"ע. גם אז"ל דאין הכסא שלם ואין השם שלם עד שימחה זר"ע שנא'
 כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק. ונדע דכשיהיו גאולים ישר' מהגלות אזי מתקיים
 בהם מאמר הגזירה קרא דכתיב לאמור לאסורים לאו ולאשר בחשך הגלו. וז"ר ועתה שהיא
 רמוז לתשו' דכשישראל עושים תשו' עי"ז מתמהרת הגאולה ויהי' שם הוי"ה ז"ה שלם וגדול
 וזהו יגדל נא כה ה' שיתגדל שמו ית' ויתקיים בהם קרא דכתיב לאמר לאסורים לאו
 ולאשר בחשך הגלו וזהו כאשר דברת לאמר יה"ר שיבצ"א :

והרב יד משה ז"ל פי' כה"פ ועתה יגדל נא וגו' כמ"ש בספרי ע"פ כפר לעמך ישר' אשר
 פדית דתנאי התנה הקב"ה עם ישר' זמל' שאם יחטאו שימחול להם. דבזה יתורץ
 קושיית הלבוש ז"ל על מה שאנחנו חותמין בעמידת יוה"כ ודברך מלכנו אמת וגו' זח"י מלך
 מוחל וסולח וכו' דאין הברכה מעין החתימה יעו"ש. דכפי לשון הספרי כיחא דמ"ש ודברך
 מלכנו ר"ל מה שדבר והתנה עם ישר' זמל' למחול להם אם יחטאו. וז"ל מה שאנו אומרים
 למחילה ולסליחה וכו' זכר לילי"מ. וז"ל ועתה יגדל נא כה ה' כאשר דברת למחול לישר'
 אם יחטאו דכן התנית עמהם זמל'. וכיון שכן סלח נא לעון העם הזה כגודל הסדר ובאשר
 נשאת לעם הזה זמל' ועד הנה מטעם הנאי האמור אז הודה לו ה' ואמ"ל סלחתי כדברין
 זח"ד ע"ש. דבזה יל"פ כה"פ נתנה ראש ונשובה מלרימה ורבותינו פי' לשון ע"ז הד"א רישיה
 די דהב עב. והיינו ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש שנעבד ע"ז ואין אנו חוששים שמה
 לא יקבלנו בתשו' דנשובה כלו' דנשיב להקב"ה מלרימה דמעת שהיינו זמל' כן הי' התנאי
 שאם נחטא שתמחול העון. וכמו שמלינו שמרע"ה השיב להקב"ה זענין העגל כן ואמר למה
 יחרה אפך בעמך אשר הולאת מאר"מ היינו שבאר"מ כן התנית עמהם שתמחול להם.
 ועיין בס' משר"א ז"ל שפי' כה"פ הג"ל עפ"י דרך זה זח"א ע"ע :

פוקד עון אבות על בניו וגו'. הנה בש"ס הקשו מפכו"ז לפסוק אחר שאמר לא יומתו
 אבות ע"ב וגו' איש בהטאו יומת. ותי' כאן כשאוחזין מעשה אבותיהם זידיהם וכו'.
 והאריז"ל תי' בדרך פשוטה דאם יש ביד האבות עונות ופשעים אזי פוקד אותם על בניו אך
 כשיש בידם סגנות אזי איש בהטאו יומת. ויש להרחיב ולהמתיק הדברים זמ"ש בזה"ק דעון
 שז"ל לא מהני לו תשו'. וכתב הר"ח ז"ל דא"א לומר דהדברים כפשטן דהרי קי"ל שאין לך
 דבר שעומד בפני התשו' ואז"ל ע"פ שובה ישר' עד ה"א דקשה וכי יש תשו' שאינה מגעת
 עד ה' ודרשו אפי' כפר בעיקר ר"ל אפי' הי' העון נוגע אל ה"א היינו שכפרת בעיקר
 ה"ו. וא"כ איך יתכן לומר דלא תהני התשו' ע"ד עזירה שזעולם. ומוכר"ל דכונת הזוה"ק
 דאית תשו' תתאה ואית תשו' עילאה ומ"ש בזה"ק דלא מהני תשו' לפגם הכרית היינו תשו'
 תתאה אבל תשו' עילאה מהני דאין לך דבר שעומד בפני התשו'. ובזה פי' ה' בני יששכר
 ז"ל דפ"ע כה"פ שובה ישראל עד ה"א כי כשלת בעוק דלמה הולךך לנתינת העטם דודאי
 אם

אם לא יחטא לא ילטרך לתשו' ועפ"ה ח"ש וגם ידוע דסתם עון נקרא צירושלמי וצמדרשים חטא הצרית כי עו"ן צמילוי עי"ן ו"ו עו"ן צגמט' רמ"ח וחטא הצרית נעשה צהרגשת כל רמ"ח חברים וזהו שובה ישר' עד ה"א היינו תשו' עילאה וז"ש עד ה"א ולא סגי בתשו' תתאה. וכ"ע לזה כי כשלת צעוק היינו חטא ופגם הצרית ע"ש. וא"כ חפצ"ל דמ"ש הארזי"ל דאם יש ציד האב עון פוקד אותו על ציו היינו שבא לרמוז על עון חטא הצרית דכל עון המוזכר סתם הוא עון פגם הצרית משא"כ שאר העצירות. חפצ"י שעבר עליהם צמיד מ"מ לגבי עון ש"ז נקראים חטא וכנ"ל. וז"ש מי שיש צידו עון שז"ל הנקרא עון אזי פוקד אותו על צגים לא כן שאר עצירות שהם נקראים חטא אזי איש צחטאו יומת. ולזה כתבו חכמי האמת דצעון הולאת שז"ל צגיו של אדם מתים כשהם קטנים. גם צוח"ד דרשו כן ע"פ למה יקטף האלד"ים על קולו וחבל את מעשה ידיו. ולע"ד דיל"פ ג"כ כה"פ עם כבד עון זרע מרעים צגים משחיתים. ר"ל דאם יש צידם עון שז"ל וז"ש זרע מרעים דהיינו שהוא משחית את זרעו ארלה אזי צגים משחיתים שצניהם הם משחיתים אותם והולכים צעון אבותם אחס ימקו. ולכן הצריכו רז"ל שיצבה ויוריד דמעות על א"כ כדי לכפר עון זה ולא ימותו צגיו כשהם קטנים :

ואולם חי אני. יל"פ צמשז"ל ע"פ יפקוד ה' ע"ל המרום וגו' שאין הקב"ה נפרע מהאומה מלמטה אלא כ נפרע מהשר שלה תחי' מלמעלה וכמשה"כ יפקוד ה' ע"ל המרום צמרום והדר על מלכי האדמה באדמה. וז"ד לגבי שאר האומות והשרים שלהם משא"כ לגבי הקב"ה וישר' שהם חלקו ונחלתו ית' לא שייך זה שהוא חי וקיים לעד ועיין צם' חבני שוהם שפי' צזה כמה פסוקים. ולכן צבאן שיאל חרון אפו על ישר' ורולה ליפרע מהם והוא מקללם כי כל האנשים וגו' צמדצר הזה יתמו ושם ימותו ע"ז סיים ואמר דלא תיסק אדעתכם דיש דמיון לי לשאר האומות והשרים שאין הקב"ה נפרע וגו' ואולם חי אני :

אני ה' דצרתו אם לא זאת אעשה לכל העדה וגו'. יל"פ צמ"ש צש"ם סנהדרין ת"ר דור המדצר אין להם חלק לעוה"צ שגא' צמדצר הזה יתמו ושם ימותו יתמו צעוה"ז ושם ימותו לעוה"צ. והמשר"א ז"ל כתב צשם אצרבנאל עה"ת ושם ימותו קאי על משה ואהרן ומרים דגבי משה כתיב וימת שם משה וצאהרן כתיב וימת אהרן שם צראש ההר וצמרים כתיב ותמת שם מרים נמלא דגזר הקב"ה על אלו ג' לדיקים שימותו צמדצר וגרמו צפסוק צמדצר יתמו ושם ימותו ע"כ. ועיין צם' חומ"א להחיד"א ז"ל דכתב צשם רצני ירוש' שפי' דהכתוב קודם לזה הוא מדצר עם משה ואהרן ואמ"ל עד מתי לעדה הרעה וגו' וגזר עליהם אם יראה איש צאנשים וגו' צמדצר הזה יפלו פגריהם וגו' ושזב אמר ופגריכם אחס יפלו צמדצר הזה ופי' הרצנים הנז' דפסוק זה של ופגריכם אחס קאי על משה ואהרן שימותו צמדצר כדי להכניס עמהם דור המדצר לעת"ל. וצז"ו כה"פ דאומ"ל הקב"ה למשה ואהרן ופגריכם אחס יפלו צמדצר הזה ואזי לפי"ז מתפרש משה"פ ושם ימותו דקאי עליהם על משה ואהרן ולא קאי על דוה"מ. וז"א אני ה' דצרתו דבור קשה ר"ל שתמותו צמדצר. אם לא ר"ל אם לא עשיתי כן אזי מוכר"ל משה"כ צמדצר הזה יתמו ושם ימותו דכל הפסוק הוא על

על דוה"מ חוזר ושם ימותו צא להורות על דוה"מ שאין להם חלק לעוה"ב. וז"ש אס לא שאל"כ זאת מעשה לכל העדה וגו' במדבר הזה יתמו ושם ימותו. משא"כ עתה כשפגריכם אס יפלו במדבר הזה אזי יתפרשו ושם ימותו דקאי על משה ואהרן שנאמר בהם שם כמ"ש האברבנאל ז"ל וצוה דוה"מ יהי' להם חלק לעוה"ב:

ויאמר משה למה זה אחס עוזרים את פי ה' והיא לא תללח. כתיב הוא וקריין היא יל"פ דהקרי היא לרמוז למשז"ל דג' הם המהייבים את האדם ציוס הדין הלל ויוסף הל' ואליעזר בן הרסוב דהעני שצא בעטנה לפטור עלמו ציוס הדין מחמת עניותו אומ"ל כלום היית עני יותר מהלל הזקן ואמרו עליו על הלל הזקן שהי' משתכר בכל יום שני ערפטיקין וכו' והיפה שרואה לפטור עלמו וכו' מתחייב מיוסף הל' שהי' יפה וכו' והעשיר שרואה לפטור עלמו מלד עושרו הוא מתחייב מאליעזר בן הרסוב שהי' עשיר ביותר וכו'. אשר צוה רמוז המפ' ע"פ רבות מחשבות בלב איש ועלת ה' היא תקום הי"א ר"ת 'הלל יוסף' 'אליעזר. וז"ר למה זה אחס עוזרים את פי ה' דאיזה עטנה שיש צידכס להליל עלמכס ליוס הדין אינה מועילה לכס להגלל צוה דמכח ג' נדיקים אלו שהס ר"ת הי"א 'הלל יוסף' 'אליעזר לא תללח העטנה שצידכס ש'אחס נשעניס עליה זהו רמוז הקרי. ומאי דכתיב הוא שם רמוז למה שידוע שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו ש"ע שגא' כי יד על כ"ס י"ה דמכשיו בעוה"ר השם והכסא הם הכרים אוחיות הו"א עד שנטשה תשו' ומע"ע אזי יהיו נתקנים ויושלמו אוחיות הו"א ההכרים. וז"ר למה זה אחס עוזרים את פי ה' שעי"ז אחס גורמים שאוחיות הו"א ההכרים מהשם ומהכסא אינס מתוקנים והם הכרים תמיד וזהו והו"א לא תללח. ומרע"ה שהוא בעלה דמטרוניתא ותצט עלצוכה הוא המוכיה אותם ע"ז שיהיו מתקנים מעשיהם ויחזרו בתשו' כדי שיחזרו אוחיות למקומם ויהיו מתוקנים כצראשונה :

פרשת קורה

ויקח קרה איתא בכנהדרין ויקח קרה אמר ר"ל שלקה מקח רע לעלמו. יובן לע"ד במ"ש המפ' ז"ל דיש הפרש בין רשע לרע כי הרשע עדיין יש בו גילוף קדושה שיש בו מעט מעשים טובים ונאחזת בו מעט מהקדושה. וזה גרמו צאות השי"ן שבו שהיא גי' אלד"ים דיודי"ן שאעפ"י שעי" מעשיו הרעים הגביר הדינין מ"מ עדיין יש בו חלק קדוש מעט מאלד"ים שהוא גי' שי"ן. משא"כ הרע שהרשיע עד למאוד ולא נשאר בו שום חלק מהקדושה. וציו"ו כה"פ אל תאמר אשלמה רע קוה לה' ויושע לך. גם זהבה"פ נפש רשע איותה רע. והנה דור המדבר כשהטאו בעגל ובמתאוננים ובמרגלים קראס הקב"ה עדה רעה כמשה"פ עד מתי לעדה הרעה. אס לא זאת מעשה לכל העדה הרעה הזאת. והן עתה שנתעורר

קרה

קרח לחלוק על מרע"ה ונעשה מין ואפיקורוס וכפר בעיקר כמאז"ל. אזי לקח המקח רע שהי' לעדה לקח אותו לעלמו דוקא וזהו שלקה מקח רע לעלמו. ולכן במחלוקתו אמר כי כל העדה כולם קדושים מאחר שמשך מהם כל החלק הרע שהי' עמהם לעלמו. וזהו ר"ת קר"ה 'קנה' 'חלק' 'רע'.

באויה ויקח קרח פירש"י ז"ל קרח פקה הי' מה ראה לשטות זה עינו הטעתו ראה שלשלת גדולה יולאה ממנו וכו'. פי' ה' כרס חמד במ"ש צתי' וקמו בחולפא ואורו הלכתא באנפויה משה רבן על עסק תיכלא. ואי' בפ"ו דעירוזין דס"ג אריב"ל כל דמותיב מלה קמי רביה אזיל לשאלו בלא ולד. וזה"כ דהוק' לרש"י קרח שפקח הי' מה ראה לשטות זה שהורה הלכה בפני משה רבו ולא נתיירא שמה ימות בלא ולד לז"א עינו הטעתו ראה שלשלת גדולה יולאה ממנו לכן לא הי' חושש לשמה ימות בלא צנים ע"כ. והנה מוהרש"א ז"ל צח"א בעירוזין כתב וז"ל בלא ולד זכר כדמייתי מקרא וכ"ה לשון החוס' פ"ק דמגילה ד"ג שלא הי"ל בן זכר וכו' ע"ש. ולא הי' לריך הז"ל להביא ראי' מהחוס' דבש"ס מגילה די"ד אמרו בן צפי' דצנים זכרים לא הי"ל אבל צנות הי"ל. וזכרוני דהמפ' ז"ל כבר העירו עליו בזה. גמלא דעונש המותיב מלה קמי רביה דאזיל לשאלו בלא ולד היינו בלא זכר אבל צנות יהיו לו. דצוי"ו כה"פ מ"ש צנות ללפחד אצינו מת צמדצר והוא לא הי' בתוך העדה הנועדים על הי' בעדת קרח כי צהטאו מת וצנים לא היו לו. כלו' דאומרים למרע"ה דאציהם שמת הוא מסיבת חטאו ולא הי' בעדת קרח. ותדע מה שהולרכנו לומר לך בן שצהטאו מת ולא הי' בעדת קרח. משום שהי' עולה על הדעת לומר שהוא הי' בעדת קרח מאחר שצנים לא היו לו ר"ל שלא יש לו צנים זכרים כ"א צנות לכן אנו אומרים לך צפי' שלא הי' בעדת קרח. ומוהר"ר העשל ז"ל הבי"ד ס' דרו"ש ס' פינחס פ"י במ"ש צמד' ע"פ ויקנאו למשה במחנה כ"א קינא לאשתו ממשה. ובסוטה אמרו ונקתה וגורעה זרע אם לא הי"ל צנים זכרים יהיו לה. וז"ש והוא לא הי' בעדת קרח וראי' לזה וצנים לא היו לו ע"כ :

ואון בן פלת בנ"ר. איתא בש"ס שם חכמות נשים צנתה ציתה זו אשתו של און בן פלת. און אשתו הגילתו אמ"ל מאי נפק"ל מיניה אי מר רבא אנת תלמידיה ואי מ"ר אנת תלמידיה. אמ"ל מאי איטביד הואי בעלה ואישתצבי לי בהדייהו. אמ"ל ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו דכתיב כי כל העדה כולם קדושים. אמ"ל תיב ואנא מליגנא לך אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי יתבת על צבא וסתרת למזייה כל דאתא חזייה הדר אדהכי והכי אלצעו להו ע"כ. ויל"ד דלמה הולרכה להמונת הזה דקאמרה ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו וכו'. גם יש לדעת מהו ההכמה שלה שסתרה את שערה. ויל"פ בדרך פשוטה דנה קרח ועדתו הם עיקר מחלוקתם על הכהונה דחוליס הם להיות כהנים וזהו שצא בטענה באומרו כי כל העדה כולם קדושים ואז"ל שאמ"ל כולם שמעו ציוני אנכי ולי"ל והכונה הוא דשם צמת"ת נאמר להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וכל מקום שזכר קדושה שם אתה מולא גדר ערוה כמשז"ל ע"פ קדושים תהיו פרושים תהיו מן העריות

העריות. דכשיהיו גדורים מהעריות הם ראויים להיות כהנים כמשז"ל בפ' ואחס תהיו לי ממלכת כהנים מכאן היו ראויים ישר' לאכול בקדשים עד שלא עשו את העגל משעשו העגל ניטל מהם וניתן לכהנים. ועיין בהיד"א ז"ל בס"ה רא"ד דמ"ז דהציא צסס כת הקודמין שפי' כה"פ ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמתם את צריתי וגו' ואחס תהיו לי ממלכת כהנים דהכו' אם שמוע תשמעו בקולי דייקא שתזכו לשמוע קול ה'. וגם ושמתם את צריתי שלא תראו קרי. ואחס תהיו לי ממלכת כהנים שתהיו ראויים לכהונה וגוי קדוש כמשז"ל איש אלד'ים קדוש הוא מנח ידעה שלא ראתה טיפת קרי על סדינו ע"כ. וזהו טענת קרה שכל העדה כולם קדושים גדורים מן העריות וראויים להיות כהנים ומדוע התגשאו על קהל ה'. וידוע דשער באשה ערוה דגילוי השער מורה לפריעת גדר הערוה. וא"כ מאחר דעיקר טעמתייהו על הכהונה הוא מטעם דאית לכו גדר ערוה. לכן היא אשתו של און בן פלת בזה צמונה ואמרה ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו וכו' ר"ל דעיקר טענתם על הכהונה היא מה"ט דהם גדורים כולם מהערוה. ע"כ היא בזה לפרוך את הגדר ההוא בגילוי שעה דשער באשה ערוה ותו ליכא גביה קדושה כדי שיאמר זו ואחס תהיו לי ממלכת כהנים וגו' דנפרך הגדר של הערוה אללם איש ואשה הם צסגנון אחד ושז אינו ראוי לכהונה וזהו שאמרה לו תיב דאנא מליננא לך. ושאר העדה כיון דכל עיקר טעמתייהו הוא שכולם קדושים ר"ל שכולם יש להם קדושה שגדורים מהערוה וראויים הם לכהונה לכן כיון שחתרה שעה כל דאתא חזייה הדר שחזור לאחור שלא יראה שעה גלוי ויהי' פרוך גדר הערוה דשז אינם יכולים לצא צטענה שהם קדושים שגדורים מהעריות ושראויים להיות כהנים מאחר שפרטו גדר הערוה צראיית שעה דשער באשה ערוה לכן תקף ומיד הם היו חוזרים לאחור. זהו החכמה שלה צסתירת שעה שעליה נאמר הכמות נשים צנתה ציתה שהצילה און צעלה צתחצולה הזאת שעשתה אותה :

והחיד"א ז"ל שס פי' משז"ל ע"פ ואחס תהיו לי ממלכת כהנים מכאן היו ראויים ישר' לאכול בקדשים עד שלא עשו את העגל משעשו העגל ניטל מהם וניתן לכהנים.

צמ"ש פר"א דאותו הדור ששמעו קול הקצ"ה לא ראו קרי. אך מלינו שאז"ל דצטגל ראו קרי ואז"ל צפ' ויעלו עולות שמי שלא ילא ממנו קרי ראוי להעלות עולות. ואפשר דזהו טענת קרה לחלוק על אהרן צעצור הכהונה באומרו כי כל העדה כולם קדושים ואז"ל כולם שמעו צסיגי אנכי ולי"ל ולכא' אין לו יחס אשר שמעו צסיגי לזכות לכהונה. אלא דעפי"ה יוצן עם דברי כת הקודמין הג"ל. וז"א כולם שמעו וגו' כלו' השמע עם קול אלד'ים וכל השומע קול ה' ראוי להיות כהן. וא"כ כל העדה ראויים להיות כהנים ומדוע התגשאו על קהל ה' והוא לא ידע שהטעם הוא שאינו רואה קרי. וצטגל ראו קרי כמשז"ל ולזה ניטלה מעלה זו מהם וכבר העיד הוא ית' ואמר אם שמוע תשמעו בקולי ושמתם את צריתי כאמור וכו'. ואפשר שזהו שצצח מרע"ה וללוי אמר וגו' כי שמרו אמתך וצריתך יגלורו. כלו' דצצצ לוי שלא הטאו צטגל זכו שגשארו צמעלתם ששמעו קול ה' ולא ראו קרי. וזהו צעלם כי שמרו אמתך דייקא ששמרו מה ששמעו אמתך וזכו שגשאר צהם מעלתם ולא ראו קרי וזהו

וצריתך

וצריח'ך ינארו עכ"ד ז"ל. ועפי"ד הז"ל יל"פ בדרך הללי דז"ש מרע"ה רב לכס בני לוי. והוא שקרה אמר כי כל העדה כולם קדושים כולם שמעו צסיני וכו' וא"כ כל העדה ראויים להיות כהנים כנ"ל שרף כל העדה יחד שהם ראויים למעלה הזאת. לזה השיב לו מרע"ה שכבר מיטלה המעלה הזאת מהם בחטאם בעגל שראו קרי ולא נשארה המעלה הזאת כ"א דוקא לבני לוי דשצט לוי לא חטא בעגל. וז"ש רב כלו' המעלה והרצנות אינה כ"א לכס בני לוי דוקא. עוד יל"פ בדרך פשוטה דהנה קרה ועדתו הם אמ"ל למשה ואהרן ר'צ לכ"ס כי כל העדה כולם קדושים וגו' ע"ז השיבם מרע"ה ר'צ לכ"ס בני לוי היינו שאתם אומרים לנו אלו הדברים רב לכס אדרבא הוא בהיפך רב לכס אתם בני לוי. כאדם המתמיה על חצירו ואומר את תמיהתו וחצירו משיבו שאדרבא זאת התמיהה היא עליך :

או יל"פ בהק' מ"ש המפ' ז"ל דטענה אוה"ע שטוע"ז המ"ט דמגדולת העבד גדולת האדון נודעת וחולקין כבוד לתלמיד במקום הרב. וישר' טעו בזה וחטאו בעגל ודוקא שצט לוי שלא חטאו בעגל דס"ל אין חולקין כלתצ"ה. והנה כבר ידוע דמרע"ה ואהרן הם רבם של כל ישר' והן עתה קרה ועדתו בני לוי נקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם ר'צ לכס ר"ל שהרצנות והגדולה היא לכס דוקא כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תחטאו על קהל ה' אתם לבדכם שמהראוי הוא שגם אחרים יהיו בגדולה וצמעה כמותכם דחולקין כלתצ"ה. ע"ז אמ"ל מרע"ה רב לכס בני לוי כלו' בשלמא אלו שאר שצטים שחטאו בעגל חצטו דצ"ז אין כ"כ תמיהה עליהם דאנא דאמרי דאזלי' צס' הראשונה דס"ל דחולקין כלתצ"ה. אבל אתם שצט לוי שלא חטאתם בעגל מטעמא דס"ל אין חולקין כלתצ"ה. עתה שאתם רואים דצ"ז שיחלקו כלתצ"ה היפך סברתכם הראשונה תימה רבתי יש עליכם בזה. וז"א רב לכס מחמת שאתם בני לוי :

גם יל"פ באו"א עפ"י הידוע משז"ל דפסוק נעשה אדם הוא ללמד ענוה לדורות שיהא גדול נמלך בקטן אבל אוה"ע טוע"ז הם דורשים אותו לב' רשויות. והנה קרא כתיב לא מרובכם מכל העמים השק ה' בכם כי אתם המעט מכל העמים ואז"ל שאתם ממעטים עצמכם שהולכים בענוה משא"כ שאר העמים שהולכים בגאווה וכוו. והיינו דישר' שדורשים נעשה אדם ללמד ענוה ולא לב' רשויות לכן הם ממעטים עצמם שתופסים מדת הענוה. אבל אוה"ע שדורשים נעשה אדם לב' רשויות ולא ללמד ענוה לכן הם הולכים במדת הגאווה. שכל אחד איזל כפי סברתו. ובעת שחטאו ישר' בעגל ואמרו אלה אלד'ך ואז"ל מלמד שאיוו לאלוד'ות הרבה הוא שצאותה טעה נכנס ינה"ר בלבם לדרוש כמו אוה"ע נעשה אדם לב' רשויות ולא ללמד ענוה. אמנם שצט לוי שלא חטאו בעגל הוא שעמדו בסברתם דנעשה אדם הוא ללמד ענוה ולא לב' רשויות ולכן נבדל שצט לוי לעמוד לשרת לפני ה'. וקרא דכתיב כי אתם המעט מה"ע נתקיים ונפרסם ונודעה הענוה שהיא בישראל משצט לוי שלא חטאו בעגל שדורשים נעשה אדם ללמד ענוה. ולזה עכשיו שצני לוי הם חצטו הגדולה לעצמם ואמרו למשה ואהרן מדוע תחטאו על קהל ה' ונתקנא קרח על נשיאותו של אליפזן ורואה לקחת אותה לעצמו שהוא שני לעמרם כמשז"ל. ע"ז בא מרע"ה ואמ"ל רב לכס בני לוי כלו' תמיהה גדולה

גדולה עליכם שאתם בני לוי וכבר מקודם שלא חטאתם צעגל גליתם דעתיכם דזוחרים צעטה דפ' נעש"א הוא ללמד ענוה ועכשיו אתם מצקשים גדולה. ושמעו נא בני לוי המע'ע מכס ר"ל דקרא דכתיב כי אתם המעט מה"ע נתפרסמה ומודעה הענוה צישראל מכס שלא חטאתם צעגל ודרשתם נעש"א ללמד ענוה ולכן הבדיל אלד'י ישר' אתכם להקריב אתכם אליו לעמוד לשרת. והן עתה ובקשתם גם כהונה שעושים היפך ומצקשים גדולה לעלמכם. לכן הוו יודעים אתה וכל עדתך הטועדים היא על ה' שאין דורשים עתה נעש"א ללמד ענוה כ"א לב' רשויות מאחר שמצקשים גדולה לעלמכם והוו טועדים על ה' :

באו"א יל"פ כה"פ כי כל העדה כולם קדושים ואז"ל כולם שמעו צסיני אכני ולי"ל ומדוע תחנשאו וגו' וישמע משה ויפול ע"פ שנתרשלו ידיו. גם מה שדוד ע"ה צתהלים אחר מ"ש תפתח ארץ ותצלע דתן וגו' חזר לענין מעשה העגל שהי' קודם לזה שאמר יעשו עגל צחורצ וגו'. וגם צפירש"י ז"ל ע"פ ולבן והלרות ודי זהב שפי' ולבן והלרות זו מחלוקת קרה ודי זהב הוכיחן על העגל. וק' דמאחר דהעגל קודם למה הקדימו. המאחר של מחלוקת קרה. ויובן צמה שחקרו המפ' ז"ל דמאחר דקי"ל אין יולאין מא"י לחו"ל אלא כדי ללמוד תו' וה"ד ת"ת דרצים כדי ללמדס אזי מותר אצל ללמד ליחיד אסור והתי' איך הקצ"ה ירד מהשמים שהוא קדש דמיון א"י לה"ס שהוא חול. והתי' לזה דמאחר שהוא רוצה לתת תו' וללמדה לכל צ"י מותר דת"ת דרצים שרי לו ללאת מקודש לחול. אשר כפי"ו הן כסתר מהמתו מה שצתחי' ראה מרע"ה להמליך צעד ישר' כשחטאו צעגל וטען לי לויית ולא להס דאס הי' האמת כן לא הי' יכול לירד ה' על ה"ס צשציל משה לצדו דדוקא צשציל ת"ת דרצים הותר אצל צשציל ת"ת דיחיד אסור ללאת מקודש לחול. וצז"ו דצתחי' כשחטאו ישר' צעגל לימד מרע"ה זכות עליהס וטען לי לויית ולא להס. ויען כי רוצה ה' צעמו צמי שמלמד סניגוריא עליהס ואפי' צעטה שהיא קלושה לכן קיבל הקצ"ה ומתלה צעמנו. אכן הן עתה צמחלוקת קרה שהס מודים צפיהס ואומרים דיזווי התורה היא לכולס דכולס שמעו צסיני אכני ולי"ל ויש ראי' לדצריהס צצתוכס ה' שירד הקצ"ה מש"ס העליונים שהוא קדש אללס עה"ס שהוא דמיון חול וצודאי שהט' משוס דללאת לת"ת דרצים מותר וע"כ הס טוענים על משה ואהרן דכולס שמעו וכו' וא"כ מדוע תחנשאו וגו' אזי וישמע משה ויפול על פניו דעמנו שטען מקודם לי לויית ולא להס כסתרה ונתרשלו ידיו ע"ע העגל דעתה כחשורר עון העגל עליהס. והט' שדהע"ה אחר שאמר תפתח ארץ וגו' חזר למעשה העגל היינו דכיוון להאמור דצמחלוקת קרה חוזר וכיטור עון העגל דעמנת לי לויית ולא להס היא צטילה כפי דצריהס והודאת צע"ד כק"ע דמי. וזהו ג"כ משה"כ ולבן והלרות זו מחלוקת קרה ודי זהב על העגל כמו שפירש"י ז"ל דעפי"ה א"ס :

באו"א יל"פ כה"פ כי כל העדה וגו' צמשז"ל והצאנו דצריהס לעיל דכ"מ דנזכר קדושה שס אתה מולא גדר ערוה וצבאן קאמר כולם קדושים ר"ל שהס גדורים מן העריות. ואז"ל דקרה חשדו למשה רביע"ה שהוא עושה כל זה מדעתו צלתי לזווי ה' ולקח לעלמו המלוכה ולאחרן אחיו הכהונה מחמת הגדולה והגאווה. והנה רז"ל אמרו כל המתיהר

לכסוף נכשל בא"ח והט' דגבי עריות כתיב אל תטמאו בכל אלה וגבי הגאווה כתיב תועבת ה' כל גב"ל והטעניו דריש בפסוק תועבת ה' כל גב"ל דתיבת כל כ"ד משמע לא מינה ול"מ וא"כ גם גבי עריות דכתיב בהן אל תטמאו בכל אלה דריש אפי' באחת מאלה דתיבת כל כ"ד משמע. משא"כ הגאווה דדריש גבי תועבת ה' כל גב"ל דכולה משמע אבל מקלת שרי א"כ גם גבי עריות דכתיב אל תטמאו בכל אלה דריש כל העריות אסור אבל מקלת שרי ולכן נכשל בא"ח דחמיר איסורא. וגודע דהגאווה גורם סילוק השראת השכי' דקאמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם משא"כ הטעניו דהוא גורם השראת השכי' כמ"ש אני את דכא. וזב"ו דקאמר כי כל העדה כולם קדושים היינו הם גדורים מהעריות והט' דדרשי מאי דכתיב אל תטמאו בכל אלה תיבת כל כ"ד משמע ואפי' באחת מאלה אסור. ואפשר דז"ש כי כ"ל העדה דהול"ל כי העדה כולם קדושים ותיבת כל היא יתירה וצאה לרמוז כי מהמת תיבת כ"ל דדרשי אותה כ"ד משמע העדה כולם קדושים גדורים מהעריות. וא"כ גם תועבת ה' כל גב"ל דרשי הכי דתיבת כל כ"ד משמע ולא מינה ול"מ והם ענוים ועי"כ יש השראת שכי' ציניהם כדכתיב אני את דכא וזהו וצחוכם ה'. וכיון שקן מדוע תתגאו על קהל ה' שאתם תופסים מדת הגדולה והגאווה שצוה אתם גורמים סילוק השראת השכי'. וזהו שאז"ל מלמד שחשדוהו בא"ח היינו דמאחר שחשדוהו במדת הגאווה שצוה הוא ממילא נחשד ג"כ בעריות דהא צוה שייכא:

ובז"ו מדרש הביאו ה' ויקהל שלמה צם"ה מה ראה קרה לחלוק עם משה ד' מינים של חג הסוכות אחרוג ולולב הדם וערבה ע"כ. ועיין צם' שער התלך ד"פ כ"ו רל"א דהד' מיין הם רומזים לענוה עש"ב. והיינו דכיון דחשדו למשה במדת הגאווה לפי דעתו וראה לד' מינים של חג שהם רומזים לענוה דמהם מוכה דתיבת תועבת ה' כל גב"ל כ"ד משמע לכן צוה ונחלק על משה:

במד' מה ראה קרה לחלוק עם משה פרה אדומה ע"כ. והוא תמוה. ועיין צם' המפ' מה שפי' צו ואטענה גם אנכי תלקי צמה שידוע פלוגתא אי אומרים לאדם חטוא כדי שיזכה חצירך או לא. והנה רז"ל אמרו לא היו ישר' ראויים לחטוא בעגל אלא כדי להורות תשו' לרבים. וכפי"ז אינו נחשב להם לעון אשר הטא מאחר דלהורות תשו' עבוד וז"ד אי אמרי' אומרים לא"ה כש"ה משא"כ אי אמריין אין אומרים לא"ה כש"ה אזי נחשב להם לעון וצוה כפרה. וגודע מאז"ל דטעם פ"א הוא כדי שצוה האם ותקנה לואת צנה דמזה נר' דהם חטאו בעגל ונחשב להם לעון ולריכים הם לכפרה דדינא הוא דאין אומרים לא"ה כש"ה. גם גודע מאז"ל דטעם ששבר מרע"ה את הלוות כדי שיהיו נחשבים כפגועים ולא בא"ח וא"כ הו"ל שח"ו הטא מרע"ה בשבירת הלוות כדי שיזכו ישר' ואינו נחשב לו לעון דכונתו היא להלל ישר'. וזהו א"ש אי אמרי' אומרים לא"ה כש"ה אבל אי אין אומרים לא"ה כש"ה אזי נחשב לו לעון בשבירת הלוות. וזב"ו כו' המד' דהן קדם בתחילה כששבר מרע"ה הלוות דן קרה מזה דכדין עשה משה דאומרים לא"ה כש"ה ואין עליו עון בזה. וא"כ גם ישר' אינו נחשב להם עון בעשיית העגל יען דלהורות תשו' עבוד ואומרים לא"ה כש"ה

כש"ח. אכן כשראה שנלעוו על פ"א והט' כדי שתצוא האם וכו' דמזה נר' דנחשב להם לעון וגריכים הם לכפרה דהדין הוא דאין אומרים לא"ח כש"ה ושגם מרע"ה יש עליו עון בשבירת הלכות ושלם כדין עשה דאין אומרים לא"ח כש"ח. איז דן בדעתו דכמו שעשה זה מדעתו והיא עבד הדין גם כל התו' היא מדעתו ולכן כפר בכל התו' ונחלק על משה. שוב הראוני ששם' ויקרא יעקב פי' בהק' זו בדרך רחוק מזה כי עו"ש :

בדרש הביאו ה' תנופה לחיים ז"ל בשם ס' סיפור החיים דכתב שמעתי שיש מדרש דקרח בא לחלוק על השבת. ותמוה מהו זה שפרע השבת יותר משאר מלוא התו' מאחר דהוא כפר בכל התו'. ויוצן לע"ד במאי דאיתא פלוגתא אי מוקדם בצריאה עדיף או מאוחר בצריאה עדיף. וגם איכא פלוגתא בפ"י פסוק אני אל שדי דח"א אני שאמרתי לעולמי די וח"א אני שאמרתי לאלד'וטי. ומוהר"ר העשל ז"ל כתב דזה תלוי בזה דאי אמרי' מאוחר צ"ע א"כ העולם נבראת מהקלות תחי' וגסתיימה צריאה בירוש' שהיא אמלע העולם ולא הולך ה' לומר לעולמו די ואי הוי פי' אני אל שדי אני שאמרתי לאלד'וטי די ומזה נר' דע"ז אסירה בשו"ת אבל אי אמרי' דמוקדם צ"ע איז מוכר"ל דירוש' נבראת בתחי' והי' העולם מתרחב מכל הילדים והולך עד שאמ"ל ה' די וזהו אני אל שדי אני שאמרתי לעולמי די וליכא הוכחה דע"ז בשו"ת אסירה. עיין בס' שמ"י למוהרי"א ז"ל שפי' בזה חז"ל דשמע יתרו קי"ם וצא להתגייר ע"ש. עו"ג מ"ש הרקאנטי ז"ל והבי"ד העי"ד ז"ל ברית אברהם סירפ"א דמלכות צ"ד היא עבד יוה"ש דכשם ששבת הוא שביעי בימים כך יאודה הוא ז' לאבות אברהם יצחק יעקב ראובן שמעון לוי יאודה ש"מ דהשבת לא נברא בראשון והוא אחרון והשוב יותר דמאוחר צ"ע ע"כ. דכפ"י יולא דמהשבת מוכח דמאוחר צ"ע ופי' אל שדי אני שאמרתי לאלד'וטי די וע"ז אסירה. וידוע משז"ל דקרח נעשה אפיקורוס דכפר בכל התו' וצאלד'וטי ית' וס"ל דמותר לעט"ז דכפי דעתו מוקדם צ"ע ואני שאמרתי לעולמי די. וכ"ת דהרי מהשבת מוכח דמאוחר צ"ע ופי' אל שדי שאמרתי לאלד'וטי די וע"ז אסירה. לז"א המד' דקרח נחלק על השבת. ולע"ד דהם אינם דברי המדרש כ"א עיקר טורח הדברים הם מזה"ק ס' פרשתינו בדקע"ז וז"ל קרח חזל במחלוקת וכו' יעו"ש. ועפ"י"ה יוצן המד' וז"ל אל תפן אל מנחתם אל תקבלם בתשו' ע"כ. וק' הלא אין לך דבר שעומד בפני התשו' ואיך קאמר שאל יקבלם בתשו'. ברם יוצן דנודע דמאי דמהניא תשו' לישראל ולא לאוה"ע המ"ע דישר' הם בניס למקום ואז שמהל ע"כ כ"מ משא"כ אוה"ע דדין עבד י"ל ומלך שמחל ע"כ אב"מ. והראי' דישר' יש להם דין בן מכה שמירת השבת שבו שבת אל מכל מלאכתו והוי שרביטו ש"מ ואכן קי"ל המשתמש בשש"מ ח"מ ואיך ישר' הם שומרים השבת ח"ו כי הם דין בניס י"ל וכן משתמש בש"ש אציו משא"כ אוה"ע דדין עבד י"ל אמטו"ל גוי ששבת ח"מ. וא"כ קרח שחלק על השבת נעשה דינו כגויי הארץ דדין עבד י"ל ולא מהני לי' תשו' ולז"א מרע"ה אל תפן אל מנחתם אל תקבלם בתשו'. וכפ"י"ד הרקאנטי ז"ל אפשר דה"ע שנלעוו ישר' על השבת קומ"ת הוא להורות להם דמאוחר צ"ע וע"ז אסירה בשו"ת ושוב אח"כ נתן להם את התו' :

עוד יל"פ כו' המד' אל תקבלם בתשו'. כמ"ש בזה"ק פ' מקץ וז"ל דצעי לי' לב"ז לנטלא ידא ימינא בשמאלא בגין לשלטאה ימינא על שמאלא וליסתחי ימינא בשמאלא וע"ד מאן דנטיל ידיו יטול ימינא בשמאלא לאשלתא ימינא על שמאלא בגין דלא יהיב דוכתא לילה"ר לשלטאה ע"כ. ובה פ"י הכסג"א ז"ל מאמר תמוה הוצא בתד"א וז"ל והי' בשומטו את ד"ה וגו' המזלזל בנט"י סי' רטע לו עליו הוא אומר והי' בשומטו וגו' לא יאצה ה' סלוח לו הא למדת המזלזל בנט"י סי' רטע לו ע"כ. והוא תמוה דהא הקב"ה מוחל וסולח לכל פשעים ומדוע לא יחא סליחה בשביל נט"י. ותו למה נקט המזלזל ולא נקט מי שאינו נוטל ידיו. ברם כבר הקדמנו דמנט"י מוכח שמדת הימין חשובה יותר ממדת השמאל לפי שיד שמאל הוא משועבד לימין לשרת לו לשפוך מים על יד ימין כעצד המשרת לרבו. וידוע דמלך הגבורה שורת הדין נותן שלא יועיל תשו' אך מלך הימין מועיל תשו' כי כן כתיב וימיק פשוטה לקבל שצים. והנה אם אדם נוטל ידיו ומהפך הסדר ונוטל הכלי ביד ימין תחי' ושופך על יד שמאל בזה מגביר מדת שמאל על מדת ימין ומלך הגבו' שה"ד נותן שלא יועיל תשו' כי המורד במלך ב"ו אחת דתו להמית כ"ש בזממ"ה הקב"ה. והשתא א"ש דקאמר בדקדוק כל המזלזל בנט"י ר"ל שנוטל ידיו ואינו נוטלם כדיוו דהיינו ששופך מיד ימין על יד שמאל תחי' א"כ הוא סבר שמדת גבו' חשובה יותר ממדת ימין וא"כ שוה"ד נותן שאם חטא שהקב"ה לא יקבל תשובתו לכך לא יאצה ה' סלוח לו עכ"ד. וה' עמודיה ז' ז"ל ס"ז הביא בשם האר"ז"ל דהלויים הם מסערא דדינא קשיא ואהרן הכהן הוא מדתו חסד. וכתב הוא ז"ל דקרח נכנס בזה דסערא דימינא לריך לשמש לסערא דשמאלא ושגס אהרן שהוא חסד יהי' כפוף ללויים שהם דינא קשיא ע"כ. ובה א"ש כו' המד' אל תפן אל תקבלם בתשו' הג"ל. שהתשו' שהיא מועילה לחוטא היא דוקא מלך מדת ימין שהיא חסד חזל מלך שמאל שהיא גבורה שוה"ד נותן שלא תועיל התשו'. ולכן לפי סברה קרח ועדתו שמדת הגבו' חשובה יותר ממדת ימין ושסערא דימינא לריך לשמש לסערא דשמאלא ושגס אהרן שהוא חסד יהי' כפוף ללויים שהם דינא קשיא. א"כ לפי סברתם שוה"ד נותן שלא תקבל תשובתם ולז"א מרע"ה אל תפן אל מנחתם אל תקבלם בתשו' ודוק כי נכון הוא :

וישמע משה ויפול ע"פ וגו' בוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו. לע"ד יל"פ בדרך רמז בס"ד מילין ללד טילאה דנודע דזיווג זו"ן העיקרי של כ"ד שעות שבכל יום הוא בנפ"א. ופשוט הוא דכשיהי' זיווג זו"ן הרהמים הם מתגברים בעולם והדינין הם נכנעים לפניהם. ונדע בדברי האר"ז"ל דנה"י דאי' הם בחי' מו' לז"א ונה"י דאצא הם גניזי גו נה"י דאימא וכשרו"ה שיהי' זיווג זו"ן אזי הם מעלים מ"ן לאו"א ועי"ז יהי' זיווג או"א וגמשכין המוהין מאו"א לזו"ן ועי"כ יהי' הזיווג גם בהם בזו"ן וגמשך השפע ומתגלים החסדים ונכנעים הדינים. גם נודע דתיבת קדש היא רומזת לאצא ואשר רומזת לבינה ואת רומזת למל'. וכבר הבאנו לעיל שהלויים מדתם היא מלך הגבו' והכהנים הם מלך החסד. ובזו"ן דהנה קרח ועדתו באו לחלוק על הכהונה שרלו להגביר מדתם שהיא גבו' דינים על אהרן הכהן שהוא מלך החסד. לכן וישמע משה ויפול ע"פ לרמוז להם לענין

לעמין נפ"א שבכל יום היינו דבנפ"א מדע כשיהי' זיווג ז"ן דהחסדים הם גזרים ונכנעים הגבו' והדיגין מפניהם. והגם דבשאר העתים כשיהי' זיווג ז"ן הפרטי הם נכנעים הדיגים מ"מ אינו דומה כמו שעת זיווג ז"ן העיקרי של כ"ד שעות ולכן ז"ש וידבר משה אל קרח ואל כל עדתו בוקר דהיינו בשחרית בנפ"א תראו דכשיהי' זיווג העיקרי של כ"ד שעות וזהו וידע' לשון זיווג מלשון וידע' אדם את אשתו. שיהי' לו זיווג לו"א שהוא הוי"ה עם המל' שהיא נרמזת בתיבת א"ת. ויהיו נמשכין מוחין מהבינה היא אימא שנה"י שלה הם נכנסים בז"א וזהו אשר לו וגם מנה"י דאבא שהם גניזי גו נה"י דאימא וזהו ואת הקדו'ש והקריב אליו. מזה תראו ותקחו ראי' דכשיהי' זה ויהי' זיווג ז"ן דמתגלים החסדים והם גזרים ונכנעים הדיגים לפניהם שזהו כל מגמתו וזה כל פרי מעשיו א"כ גם אתם אין לכם להגביר מדת הדין על מדת החסד שהוא הכהן וז"א ואתה מה הוא כי תלינו עליו. ודעו וראו אתה וכל עדתך הנועדים על ה' הוי"ה רחמים. וא"ש הוי"ב :

פרשת חוקת

סמיכות הפ' לא תחללו ולא תמותו וידבר ה' וגו' זאת חוקת התו' אשר לזה ה' לאמר. יל"פ במשז"ל ד' חילוקי כפרה יש וכו' עבר על ה"ה אינו מתכפר לו עד שמת שגא' אם יכופר העון להם עד ימותו. וצבני עלי נאמר בהם אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם ואז"ל בג' בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בד"ת. וזהו ואת קדשי צב"י לא תחללו ולא תמותו שם רמז לח"ה דאינו מתכפר לא בתשו' ולא צויה"כ ולא ציסורין כ"א במיתה. ועוד בא רמז ולא תמותו זאת חקת התו' דאם אירע שחלל את ה' והוא רולה לצטל עונש המיתה מעליו יעסוק בתו' כמ"ש בש"ס דמתכפר הוא בד"ת וזהו ולא תמותו זאת חקת התו' אשר לזה ה' לאמר שיעסוק בתו' ומתכפר עונו בעסק התו' ומתצטלת המיתה מעליו :

זאת חקת התו' פירש"י ז"ל לפי שהשטן ואוה"ע מוכין את ישראל לומר מה המלצה הזאת ומה עטס יש בה לפיכך כתב בה חקה גזירה היא מלפניו אין לך רשות להרהר אחריה. ומוהרי"א ז"ל צם' שא"י פי' כו' דברי רש"י ז"ל במ"ש בחולין די"א מג"ל דאזלי' בת"ר וכו' ואיכא מאן דיליף לה מפ"א דכתיב בה ושהע' אותה לפניו ושרף מה שחיטתה כשהיא שלימה אף שריפתה כשהיא שלימה. ודילמא עריפה היא אלא לאו ש"מ דאזלין בת"ר. עו"ג את הידוע שאוה"ע מוכין את ישראל לומר כתיב בתורתכם אחרי רבים להטות ואנחנו מרובים מכס מ"מ אין אתם משוים עמנו וכו' ומשו"ה אוה"ע כדי להטות את ישראל שיעבדו ע"ז שואלין אותם מה המלצה הזאת וכו' ר"ל מה שהתו' אמרה ושהע' ושרף מה שחיטתה כשהיא

כשהיה שלימה חף שריפתה כשהיה שלימה. וכן קושית הש"ס דניחוש דילמא עריפה הואי ומוכר"ל דאזלין בת"ר. וא"כ גם אתם לריך שתלכו אחרי רבים ותעבדו ע"ז. וז"ש רש"י לפי שהשטן ואוה"ע מוכין את ישראל וכו' לריך להשיב להם שזאת חקת התו' חקה חקתי גזירה גזרתי אין לך רשות להדהר אחריה ע"כ. ובזו"ז כה"פ יהי לבי תמים בחוקיך ואז"ל במד' פי' פרה למען לא אבוש ע"כ ר"ל כשישאלו אותי אוה"ע על מצות פרה לומר מה המצוה הזאת וכו' דהיינו מה שהתורה אמרה ושחט ושרקף לריך כשהיה שלימה וכו' דמינה משמע דאזלי בת"ר וכו'. אעשה עלמי תמים תם לא אדע להשיב להם כ"א דוקא אני אומר להם שחוקה היא וכו' לזה למען לא אבוש שאם אני אשיב להם דאזלי בת"ר יתחזקו בטענתם לומר לי לך עבוד אלד'ים אחרים לכן יהי לבי תמים שאעשה עלמי תם :

במד' וז"ל אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני אמר שלמה ע"כ התו' עמדתי כיון שהגעתי לפ' פר"א שאלתי ודרשתי וחקרתי זה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ע"כ. והמפ' ז"ל כ"א מהם דרך קסתו צוה ע"ע ואענה גם אנכי חלקי לפרש בס"ד דהנה אז"ל טעם לפ"א דתבוא האס ותקנה לואת צנה היינו לכפר עון העגל. וידוע משרז"ל לא הי' דוד ראוי לאותו מעשה ולא היו ישראל ראויים לאותו מעשה אלא כדי להורות תשו' שאם חטא יחיד אומ"ל כלך אלל יחיד ואם חטאו לצור אומ"ל כלך אלל לצור. וא"כ לפי"ז לא נחשב לדהע"ה עון צענין צ"ש עין דלהורות תשו' עבד. ויש ראוי לזה דלא חטא דוד צ"ש שהרי ארז"ל דמי שכבשל בזנות ובפרט בא"א אינו זוכה עוד שיהי' לו בן מורה הוראה ות"ח ולא בעל שררה שר וחשוב ול"ג שגא' לא יה"ל ער ועונה וכו'. ומדחזינן דילא שלמה המלך מדהע"ה שנעשה מלך והי' ת"ח ודן את ישראל מזה נר' דלא נחשב לדוד הע"ה עון ענין צ"ש דלהורות תשו' עבד. וא"כ גם ישראל שחטאו בעגל כדי להורות תשו' לצור לא נחשב להם לעון כלל. ומעתה תו לא ידעינן טעם לפר"א דהטעם שאמרו דתבוא האס וכו' נסתר מחמתו מאחר דלא נחשב להם לעון כלל. וז"א אמרתי אחכמה וכו' כיון שהגעתי לפ' פר"א שאלתי וחקרתי זה ר"ל לידע טעם שלה שנלטונו עליה דאם הטעם הוא כדי שתבוא האס וכו' א"כ מזה נר' דנחשב לישראל עון אשר חטא ענין העגל ולריכים הם לכפרה. ויולא מזה שגם גזי דהע"ה נחשב לו לעון ענין צ"ש וזה א"א דאם האמת כן לא הי' יולא ממנו בן ת"ח ומלך מורה הוראות ומדינא ממנו בן ת"ח ומלך כמותי נר' מזה שלא חטא כלל דלהורות תשו' עשה. ומזה ג"כ מוכח דגם ישראל לא חטאו בעגל דלהורות תשו' עבד ואי"ל תו לפר"א לכפר ולא ידעתי טעמא למה. וזהו אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ממני דייקא שממני ומעלמי לקחתי ראוי דלא חטאו ישראל וטעם הפר"א לא ידעתי למה מאחר שילאתי אני ת"ח ומלך שמוה מוכח דלא חטא אבי צב"ש ולכן לא ידעתי טעם פר"א למה כיון דלא נחשב להם לעון כלל. וכבר פירשתי במקום אחר בהק' הג"ל כה"פ והוא קללני קללה נמרצ"ת נוט' נואף וכו' ובאותה העת אין בידי הוכחה וראוי שלא חטאתי צב"ש לכן ואשבע לו זה' וגו' אכן עתה שאתה מלך וחכם מורה הוראות דמזה ראוי ברורה דלא יש בידי עון צ"ש דלהורות תשו' והייב שמעי צמה שקללני לכן ועתה אל תקהו והטעם כי איש חכם אתה :

איתא

אִתָּא זש"ס דר"ה זקש קהלת למזוא דברי חפץ זקש שלמה להיות כמשה ילאת ז"ק וואמ"ל וכחוצ יושר דברי אמת. והוא תמוה ועיין בהמפ' ז"ל. ויל"פ בדרך פשוטה דידוע דהתו' מלכד שהיא זאה ללמד אוחנו בדרך כתיבתה וקריאתה ציושר. גם היא נדרשת ונרמזת בדרך קריאתה למפרע וכמ"ש החיד"א ז"ל בענין התוכחות שצפ' תצוא שכשהם נקראים למפרע הם עולים זרכות שכן שמע זשס אדם גדול זפסוק שורך טצוח לעיניך ולא תאכל ממנו וגו' שקריאתם למפרע המה זרכות ע"ש. והנה גם זפסוק ולא קם נציא עוד זישראל כמשה אם נקרא אוחנו למפרע יעלה כך כמשה זישראל עוד נציא קם. ולזה שלמה הע"ה כשראה עלמו חכם גדול כדכתיב ויחכם מכל האדם זקש שגם זנצואה להיות כמשה רבינו והיינו שיקרא הפסוק של ולא קם נציא עוד זישר' כמשה למפרע שטולה כך כמשה זישר' עוד נציא קם. ע"ז ילאת ז"ק וואמ"ל וכחוצ יושר דברי אמת דאין לו לקראת זכאן אלא דברים ככתבן ציושר דוקא ולא קם נציא עוד זישראל כמשה :

אִתָּא זמד"ר ס"ז וז"ל וכל יקר ראתה עינו זה ר"ע דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע ע"כ. והוא תמוה אם רבי לא שנאה ר"ח מנ"ל. וה' יגל יעקב וארשאנו ז"ל כתב שיוצן זמ"ש הרז"ז ז"ל שהכו' שמהה הי' יודע כל הדברים זעל פה אכל ר"ע הי' יודע הדברים איזה מקום מולאם וכו' לזה נר' סמיכות הפסוק וכל יקר ראתה 'עינו ר"ח רבי עקיבא. וש"ת מנ"ל כל הסודות הללו וז"א והחכמה מאין תמלא ומשו"ה מתרץ ואיזה מקום זינה ר"ל הי' מצין מאיזה מקום זינה הי' מאיר לנו עכ"ד. ולי אני הדל יל"פ זד"ז כי הנה חיצת מאי"ן היא מילוי חיצת משה. ולזה כשאמרו דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע כמו שדרשו ע"פ וכל יקר ראתה 'עינו זה ר"ע. ע"ז מקשה והחכמה מאי"ן תמלא דהחכמה זריכה להיות ממה שמילוי שלו עולה אוחיות מאי"ן רמוז לכתר עליון שנק' אי"ן שמשם נשתלשלה החכמה שלו ואם הוא לא נגלה לו דז"ז איך נגלה לר"ע. וע"ז מתרץ דלעולם נגלה למש"ר והי' יודע כל הדברים זע"פ אכל ר"ע הי' יודע איזה מקום זינה איזה מקום זינה הי' מאיר לנו. והמג"ע ז"ל זאופן ל"ז כתב דשרי התורה הם מיכאל זגמגאל מספר כל א' ק"א כמנין הנעלם של משה מאי"ן שטולה ק"א ג"כ הרי החכמה שהיא תורת משה מאי"ן תמלא. וזהו רב לך ר"ל זאוחו נעלם תמלא השם של רב שלך שהוא עולה ק"א כמנין רבו שהוא מיכאל זגמגאל ק"א ק"א גמט' ר"ז הם שרי התו' שלך ע"כ. וגודע משרז"ל דזפסוק זשג"ס הוא זשר נרמוז משרע"ה גמט' משה דהיו ימי שני הייו ק"ך ותיצת זש"ר רמוז שהוא עניו רך כזשר. גם ידוע דמשרע"ה הוא זחי' דעת דאזא ודור המדבר ג"כ הם מזחי' הדעת ולזה דור דעה קראום שהם מזחינתו והוא הנותן להם מידיעתו וחכמתו ולז"א אם ככה את עושה לי וגו' ואל אראה זרעתי. וזרה"פ מאי"ן גמט' ק"א הנעלם של שמי רמוז להרב שלי מיכאל זגמגאל שהם כ"א זגמט' ק"א הם לי זשר ללמדני תורה כדי שאלמדה להם זישראל הדו"ר הזה ראו שהם מזחינתי זחי' הדעת וזהו לתת לכל העם הזה. והן עתה כי יזכו עלי לאמר תנה לנו זשר ונאכלה :

זאת התורה אדם כי ימות זאהל. פי' עט"ר אזא מארי זאוק"ל זמ"ש זש"ס זר"א ז"ר שמעון

שמעון דלא פחות מי"ה שנה ולא יותר על כ"ב שנה הי' יושב בצליה והיו באים שנים לדין וקול יולא מהעליה פ' חייב ופ' זכאי וכו'. וזהו זאת התו' דע"י עסק התו' לשמה זוכה אדם כי ימות דאפי' אחר שמת הוא כאלו הוא צהי"ס ויושב באהל ודן לצלי הדין. ולע"ד יל"פ עד"ז עמ"ש רז"ל ע"פ דובב שפתי ישנים שכל מי שאומרים ד"ת משמו צעוה"ז שפתותיו דובבות בקבר שנא' דובב שפתי ישנים. וזהו זאת התו' דע"י עסק התו' אדם כי ימות אפי' אחר שמת שפתותיו דובבות והוא כאלו צהי"ס ולומד צתו' באהל :

באו"ה זאת התורה אדם כי ימות באהל. יל"פ צמ"ש צמד' תנחומא מתוקה שנת הטובד אס מעט ואס הרבה יאכל מדבר צלדיקים וצמלי הורה. כי"ד אדם שכל שטותו ל' שנה ומעשר שנים עמל צתו' ומלות ומת. ואדם אחר הי' פ' שנה ומעשר שנים עמל צתו' ומלות. אתה אומר הואיל שלא יגע הראשון אלא כ' שנה וזה יגע ע' שנה שהקצ"ה מרצה לו שכר יותר ממי שעסק כ' שנה לפיכך אני אומר אס מעט ואס הרבה יאכל שמתן שכרו ש"ז כמתן שכרו ש"ז. שיכול בן כ' לומר לפני הקצ"ה אילולי שכלקתני מהעולם הייתי מאריך ימים ומרצה תו' ומלות ע"כ. ומהראנ"ה ז"ל צדרשותיו ס' האזינו כתב דאין זה כ"א בשכר למודי דהיינו צעסק התו'. אצל בשכר מעשי דהיינו עשיית וקיום המלות הכל תלוי לפי רוב המעשה ולפי רוב שנים אשר יהי' האדם כן ירצה שכרו יעו"ש טעמו של דבר והצו"ד היר"ה ז"ל צס' מער"ל. דצו"ו לע"ד כה"פ רחש לצי דבר טוב אומר אני מעשי למלך לשוני ע"ס מהיר יפיפית מצ"א הולך הן צשפתותיך ע"כ צרכך אלד"ים לעולם. דיל"ד מהו דבר טוב דקאמר. גס מ"ש אומר אני מעשי מה כונתו צזה ומשמע דצאמירה לחוד סגי. ותיצת למלך על מי מתכוין. ועוד צמ"ש ע"כ צרכך אלד"ים לעולם דמשמע דעל דבר זה הוא מתצרך לעולם. והן לא ידענו מהו הדבר הזה. ועפי"ה יוצן וז"א רחש לצי דבר טוב ר"ל רחש לצי צעסק התו' שנקראת טוב כדכתיב כי לק"ט נתל"ת וז"א אומר אני שאני אומר ולומד צדין מעשה המלות שאני עושה לממ"ה הקצ"ה לשוני עט סופר מהיר שתמיד אני הוגה צלשוני כמו עט ס' מהיר. דאזי יקויים צי קרא דכתיב יפיפית מצנ"א יותר משאר צ"א צמה שהולך הן צשפתותיך הוא עסק התו' דעל כן צרכך אלד"ים לעולם דצעסק התו' לוקח שכר גס על הימים ושנים שעתיד להיות. משא"כ שאר צנ"א שאין להם כ"א עשיית וקיום המלות לצד אזי הכל תלוי לפי רוב המעשה. וזהו הרמז זאת התו' היינו עסק התו' אדם כי ימות שאפילו שמת וצטל מהעולם ולא היה כ"כ שנים נחשבים לו השנים שהי' ראוי לו לחיות אותם כאלו הוא עדיין חי צעולם ויושב באהל צציהמ"ד ועוסק צתו' ונוטל שכר גס על השנים שראוי לחיות ולעסוק בהם צתו' צטענה אילולי שסילקתני וכו' :

צ"ע"ד לתת טעם למ"ש רז"ל דדמא ה' נתיגא שקיים מלות כאו"א ניתן לו שכרו דטולדה לו פרה אדומה. והוא דצש"ס חולין אמרו מגין דאזלין צתו' רובא דליתיה קמן וילפי לה מעינן כאו"א דליחוש לאו אביו הוא והיכי קטלינן לי' אלא אזלין צת"ר. גס שם ילפי לה מפר"א דכתיב צה ושחט ושחט דהיינו כשהיא שלימה וגיחוש דילמא טריפה היא אלא לאו משום דאמר' זיל צת"ר ע"ש. ולכן דמא ה' נתיגא דאזל צמלות כאו"א צת"ר ולא

השם למיעוטא דדילמא לאו אביו הוא להבי יתן לו שכרו פר"א דמינה ג"כ יש ראי' דאזלין
בת"ר ולא חיישי' למיעוט מקבילות הלולאוח כנ"ל נכון :

פרשת ברק

ויקוצו מפני בני ישראל. יל"פ במ"ש החיד"א ז"ל במ"ה פ"ד צפ' חקת כי התו' היא כולה
נרמזת באותיות הש"ר כי היא כלליתה כ"צ אותיות מא' ועד תי"ז והם יעלו גמט'
אלף ת"ק וכן היא תיבת אשר אלף ת"ק. וזוהי ביאר כה"פ זאת חקת התורה אשר ליה' ע"ש.
ואפ"ל דאותיות המלעיות של תיבת ישר' הם אותיות אשר הוא לרמוז דהתורה שגרמזת
בתיבת הש"ר היא כלולה בהם צישר' שהיא עזרם ומגנס להלחם עם אויביהם ולהושיע אותם
מידם ולכן נקראו בשם זה. וזהו ויקץ מואב מפני בני ישר' שקץ מואב מכה הפנימיות
שבתיבת ישראל שהיא אותיות הש"ר שהיא רומזת לתו' שהיא בתוך שמות לרמוז שהיא עזרם
ומגינס להושיע אותם מיד אויביהם ולכן שלח אהר' בלעם לקלל אותם אולי קללתו עושה רושם
להלחם עמהם ולהכניע אותם וזהו אולי אוכל נכה זו. וזו"ו כו' המד' צפ' שמות ויך את
המלרי שהרגו באמלעות ישראל ע"כ. דעפ"ה א"ש וכ"ש דחוקיף תח כחה למרע"ה שע"י
ניתנה התו' לישראל. או יובן מ"ש מפני בני ישראל במ"ש מואב"ש אילטרפולי ז"ל במ'
ההעקה שלו ע"פ את אשר התעללתי במל' דתיבת אשר היא גי' תק"א כמנין השר הממונה
על ר"פ מלאכי הצלה הממונים על הרשעים להלקוחם וזהו להכות באגרוף רשע וגו' ע"ש.
ובתיבת ישראל יש באמצע שם אותיות הש"ר כמנין השר הג"ל לרמוז שיהי' השר הג"ל הוא
מוכנע תמיד מפניהם. וזהו ויקולו מפני בני ישר' ר"ל מפנימיות תיבת ישראל שהם אותיות
אשר שהם לרמוז למנין השר תק"א שיהי' תמיד מוכנע תחת ידם. וזהו ג"כ שאמר ויגר מואב
מפני העם מאד :

הנה עם ילא ממלרים הגה כסה את עין הארץ וגו' ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה
כי עמוס הוא ממני. יל"פ במשז"ל דלא עבד קוצ"ה ניסא לשקרי וע"י שראינו שגתרבו
ישר' שלא כדרך טבע עי"ז ילאו מהלעז של אוה"ע שהיו אומרים את גגופן שלטו בגשותיהם
לא כ"ש. ובלק הי' גדעתו בתהי' כסברא זו דאם בגופן שלטו וכו' והם בני המלריים ממש
ויש לו כח וכיוע ועזר לשלוע בהם מאהר דהם באים בעצירה. אבל כיון שראה שגתרבו שלא
כדרך טבע וילאו מזה הלעז דלא עבד קוצ"ה ניסא לשקרי אזי נכנס הפחד בלבו מהם ושלה
אהר' בלעם לקללם. וז"א הגה עם ילא ממלרים ולא אמר מארץ מלרים בא לרמוז שאני הי'
גדעתי שהם בני המלריים ממש וזהו ממלרים דייקא דאם בגופן שלטו וכו' וזהו ילא ממלרים
ולא הי' בלבי פחד מהם. אכן כהיום אני רואה הגה כסה את עין הארץ שגתרבו שלא

כדרך טבע דבזה ילאו מהלעז והחשד דלא עביד קוב"ה ניסא לשקרי. ולכן אני מפחד מהם ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עלום הוא ממני אולי אוכל נכה זו. וזה שאמר הכתוב ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ר'ב דייקא. ועיין בס' ישמח משה פי' על ההגדה מה שפי' בזה :

עוֹד יש לדרוש בכה"פ הנ"ל וקודם יל"ד דלמה הולך להלעה הזאת הנה עם וגו' היל"ל הנה עם רב יושב ממולי לכה ארה וגו'. גם תיבת ועתה ותיבת לי הם יתירים. ויוזב במ"ש בס' דרכי איש בקונט' איש לעיר דכ"ז בשם כס"א ז"ל דאיוז ששחק בעלת פרעה טעמו דס"ל דהייזים ישר' גלות משום הטא אלע"ה שאמר במה אדע כי אירשנה דהו"ל מהרהר אחר מדותיו ית'. אך ק' דהא אלע"ה לא הטא כמ"ש המפ' ומכללס הרמז"ן ז"ל דסבר שמה יעשו הכנענים תשו'. מוכר"ל דס"ל לאיוז דאין תשו' מועילה. ויש סתירה לזה מדאמר' בפסחים דקי"ו אמר' כהנא משם ר"י וידי אדם פרושות ידו כתיב מלמד שידו של הקב"ה פשוטה לקבל שנים. נמ"ל דאי אמרי' יש אם למסורת תשו' מועיל ואיוז הוא דס"ל יש אם למקרא. וזהו פי' מדר' תמוה תכתב זאת לדור אחרון מכאן שהקב"ה מקבל שנים. היינו דכי אמרי' יש אם למסורת ואולי בחר הכתיבה מוכה דתשו' מהניא. ברם אי אמרי' דיש אם למקרא ואין תשו' מועילה הטא אלע"ה במ"ש במה אדע וזוהי ס' איוז. אמנם הקב"ה ס"ל דתשו' מועילה ויש אם למסורת ולכך נענש איוז ביסורין עש"ב. וכבר אני הדל פירשתי במקו"א בזהק' זו עמאר רז"ל הים ראה ויגם ראה ברייתא דר' ישמעאל ע"כ דגבי תפילין דכתיב לטטפת לטטפת לטוטפת דריש ר' ישמעאל המסורת היינו הכתיבה עש"ב. ואני צעוניי אומר דיש קלת הוכחה דליכא עון אשר הטא על אלע"ה במ"ש במה אדע וגו' דסבר שמה יעשו הכנענים תשו' ממה שהיו זרעו ישר' פרים ורצים שלא כדרך טבע הוי הוכחה דאין בידו עון ע"ד מ"ש לא עביד קוב"ה ניסא לשקרי ואי"ל שיטבו בגלות ושלכן ילאו בתוה"ז של הת"ש. גם נודע משז"ל דמה שהותר דהמע"ה לבוא בקהל דאחי מרות המואביה הוא משום דקרא כתיב לא יבוא עמוני ומואבי עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית דדרשי' עממא דקרא דכתיב ע"ד אשר לא קדמו אחכם בלחם ובמים דרכו של איש לקדם ואין דרכה של אשה לקדם וכ' ה' אדרת אליאוי אשכנזי ז"ל דזה נלמד משעת בריאת העולם כשצרא אדם וחיה כתיב ויברך אותם ויאמר להם פ"ו ומלאו את הארץ וכבשה וכבשה כתיב דרכו של איש לכבוש ואין דרכה של אשה לכבוש ואולי בחר המסורת שהיא הכתיבה. עו"כ מ"ש החיד"א ז"ל בהמ"א בשם גדול אחד דמ"ש ארה לי הוא כפשוטו שיקללו שלא יוליד כדי שלא ילא ממנו דוד הע"ה יעו"ש. ובזו"ו דקאמר הנה עם ילא ממז' היינו בתוה"ז של הת"ש והט' הוא משום דלא נחשב עון אשר הטא על אברהם במ"ש במה אדע וכו' דסבר שמה יעשו הכנענים תשו' והתשו' מועילה דיש אם למסורת ויש קלת הוכחה לזה דלא הטא דהתשו' מועילה ממה שהם מקרבים זרעו שלא כדרך טבע וזהו ויכב את עין הארץ דמזה ראי' דאולי בחר הכתיבה וידו כתיב ומהניא התשו' וז"ר תיבת ועתה לתשו' דאין ועתה אלא תשו' כמשז"ל. אשר מזה ילא ראי' לרהע"ה דמותר לבוא בקהל דלא יבוא עמוני

עמוני ומואבי עמוני ול"ע מואבי ולא מואבית דאין דרכה ש"א לקדם דזה נלמד ממאי דכתיב וכבשה שאין דרכה ש"א לכבוש. לכן לכה ארה לי היינו שיקללו לעלמו שלא יוליד כדי שלא יאל ממנו דוד. וזהו כי עלום הוא ממני ממני במס"ק גי' דו"ד ממני דייקא שדוד עתיד ללאת ממני לכן ארה לי כדי שלא יאל דוד. וגם רמו ארה ל"י ר"ת 'לכן ישי היינו שהקלה מגעת לכן ישי שלא יאל :

ויחר אף אלד'ים כי הולך הוא. יל"ד דכיון דנתן לו הקב"ה רשות לילך עמהם למה ארה לו. וה' בן אברהם ז"ל כתב עמ"ש רז"ל בילקוט שבלעם הי' שונא לישר' יותר מבלק דבלק אמר לכה נא ארה לי והוא אמר לכה נא קבה בלק אמר ואגרשנו מן הארץ והוא אמר וגרשתיו סתם מן העוה"ז ומן העוה"ב. וכשקראו בלק והי' הולך עמם הי' שמח בלבו על שנטל רשות לילך למלחות מזימות לכו במה שהי' רולה לילך לקלס מבלי שיקראו לו. וזהו ויחר אף אלד'ים כי הולך הוא מעלמו כמבלי שיקראו לו ע"כ. ולט"ד יל"פ במ"ש המפ' בשם הארז"ל דלשון שליחות היא לעוזה ולשון הליכה היא לרעה. וזוהי פי' כה"פ את מי אשלח ומי ילך לנו ויאמר אליו הגני שלחני. דהנה שם היתה שליחות לעוזה שהיא להלל הדיקים המלוים שם והליכה לרעה להודיעם על חורבן ציהמ"ק והריגת וגקמת אנשי רשע. וזהו את מי אשלח שליחות לעוזה ומי ילך לנו הליכה לרעה ע"ז אמ"ל הגני שלחני דאיני רולה צההליכה שהיא לרעה כ"א שלחני לעוזה דוקא. והך רואה בכאן דבתחי' אמ"ל ה' קום לך אתם קום לך עם האנשים ואפס את הדבר אשר אדבר אליך אותו תדבר כלו' שאל תבין מזה שאמרתי לך קום לך עם האנשים לשון הליכה שהיא הליכה לרעה שתקלס כמו שאתה צרנוק לקלס לא כן הוא אלא אפס את הדבר אשר אדבר אליך אותו תדבר. והנה אח"כ כתיב ויקם בלעם וילך עם שרי בלק דלכא' תיבות עם שרי בלק הם יתירים אלא דבאו לרמוז דכמו שהם צדעתם באו לקרוא לו שיקלס בלי שום תנופה כן ג"כ הוא הלך עמהם הליכה לרעה כדעתם שיקלס בלי שום תנופה וזהו ויקם בלעם וילך הליכה לרעה שיקלס ודעתו מסכמת עם שרי בלק. ולכן ויחר אף ה' כי הולך הוא שכונתו היא היתה הליכה כולה לרעה שיקלס מבלי שישמע מה שידבר אליו ה' :

על מה הכית את אחוקך זה שלש רגלים. יל"פ במ"ש ה' שער החצר ז"ל דמ"ז בשם סכ"י וז"ל דאז"ל כשעבדו ישר' את העגל הי' ששה שעות ולא יותר שגא' וירא העם כי בשש משה בא שם. וקי"ל דכדי לצטל האיסור גריך ס' כנגדו לצטלו. וכדי לצטל איסור העגל שהי' שש שעות פריכים אלו ש"ס שעות כדי לצטל אותן השש שעות. מה עשה הקב"ה תיקן לישר' שלש רגלים שהם ז' ימי סוכות וז' ימי פסח ויום חג השבועות ואלו ע"ז ימים יעלו ש"ס שעות. וזוהי פי' ז"ל כו' המסרה ד' אלה. אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי. אלה אלד'ך ישר'. גם אלה תשכחנה. אלה מועדי ה'. הכונה אלה אזכרה וגו' ואיזה אלה לז"א אלה אלד'ך ישר' שאמרו בעגל. השיב להם הקב"ה גם אלה תשכחנה וכיילד באלה מועדי ה' הם מתבטלים אותם השש שעות של העגל. וזהו הסמיכות של הפסוק ושם אלד'ים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך שלש רגלים תחוג לי בשנה ר"ל ושם אלד'ים אחרים לא תזכירו כמו צראשונה

במעשה העגל כי הצט ימין וראה כי לתקן זה לריך ג"ר תחוג לי בשנה עכ"ד. וכו"ו דהנה
 בלעם הרשע הוא רולה לקלל את ישראל וכל כחו הוא מעשיית העגל כמ"ש המפ' ע"פ וישת
 אל המדבר פניו שנסתכל בעגל שטשו ישראל במדבר וכל לקלל ולכן הי' מכה אותו כדי
 למהר לרוץ לקלל את ישראל וסומך שיש בידו כח לקלל ושתחול הקללה מסיבת העגל שטשו.
 וע"ז אמ"ל המלאך על מה הכית את התוקך כדי לקלל את ישראל למהר יפה שא"ק וכל כחך
 מסיבת העגל שטשו ולפי דעתך שיש מקום שתחול קללתך עליהם מכה זה. ליהוי ידוע לך
 דלא חלה הקללה עליהם דזה ג"ר שכבר נטעו על פירות ג"ר תחוג לי בשנה ואחו ש"ס
 שעות של המועדים ומצטלים השש שעות של העגל. וזהו כו' המד' אתה רולה לבעל אומה
 החוגגת שלש רגלים וה"ה כמבואר :

ל איש אל ויכזב וכן אדם ויתגחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה. רש"י ז"ל
 פי' כבר נשבע להם להביאם ולהורישם ארץ ז"מ ואתה ספור להמיתם במדבר ע"כ.
 ועיין בהחיד"א ז"ל בפנ"ד מה שפי' בזה. ולע"ד יל"פ צמ"ש העוה"מ סי' רי"א הנותן לחבירו
 דבר שאינו ברשותו כגון שאמ"ל שדה לבשארקתנה נתונה לך ל"ק. אבל אם סייס ואמר שדה זו לבשארקתנה
 נתונה לך קנה. ואיכ' מ"ד דאפי"ה ל"ק. וכ' התה"ד ז"ל סי' ש"ך דגם למ"ד אפי' סייס ל"ק אם טרח
 המוכר וקנה אותו דבר לריך לקיים המקח דאדעת' דהכי טרח כי היכי דליקום בהימנותי'. וע' צמ'
 אש דת שפי' בזה כה"פ צפ' בהעלותך ויאמר משה לחוצצ לכה אתנו וגו' ויאמר לא אלך וגו' וצמ' מעה
 אפרים דרוש א'. ואם נתן דבר שאינו ברשותו או שלצ"ל בשבועה מתחייב לקיים דברו מכה
 השבועה ועיין בהכנה"ג ז"ל. וז"ש לא איש אל ויכזב שיחזור בו ממתנת א"י מטעם דהוי
 דבר שאינו ברשותו ול"ק. הבא לא כן הוא דבכאן סייס המקום שנותן להם שהיא ארץ ז"מ
 וקנו. וכ"ת דאף שסייס עדיין יש פלוגתא בזה דאיכא מ"ד דס"ל דאפי' סייס ל"ק ויכול
 לומר קי"ל כוותיה. הא נמי ליתא דדינא הוי דאיכא דטרח המוכר וקנה אותו דבר לריך
 לקיים המקח וגם כאן הו"ל כמי שטרח כצ"י ובת"ש ה' אש דת ז"ל וחייב לקיים דברו כי
 היכי דליקום בהימנותי'. וז"א ון' אדם ויתגחם ההוא אמר ולא יעשה אבל לגבי הקב"ה
 ודבר ולא יקימנה בתמיהא דאינו כפן אדם שהוא מתגחם אלא דבדאי דהוא עושה ומקיים
 דברו ובפרט דדברו ית' חשיב כשבו' וכל היכא דאיכא בדבר שבו' חייב לקיים מכה
 השבו'. וזהו שרש"י ז"ל צא ופי' כבר נשבע להם להביאם ולהורישם ארץ ז"מ דאיכא סיוס
 מקום וגם איכא שבו' וטרח כצ"י דלכ"ע חייב לקיים דברו ואתה רולה להמיתם במדבר :

ל הביט און ציעקב ולא ראה עמל צישר' ה' אלד'יו עמו ותרועת מלך צו אל מוילאם
 ממל' וגו'. יל"פ צמ"ש המפ' דהא דמהניא תשו' לחוטאים מאחר דקי"ל מלך שמחל
 ע"כ אכ"מ היאך הקב"ה מקבל תשו' השצים ולמחול להם. ותי' שאני קוב"ה דמאחר דכו"ע
 דיליה היא מלי מחיל ליקריה דהאי דינא דמלך שמחל ע"כ אכ"מ הוא דוקא לגבי צ"ו דלאו
 כ"ע דיליה משא"כ לגבי ה'. ומה"ע דמהניא תשו' לישר' ולא לאוה"ע הוא משום דאוה"ע
 אינס מודים דכ"ע דילי' והדר דיני' כצ"י לגבי דידיהו כמלך צ"ו שאינו יכול למחול ע"כ
 משא"כ לגבי ישראל דאית להו דכ"ע דילי' היא מלי מחיל ליקרי' ומהניא תשו' להם. ויש שתי'
 דהא

דהא דמהניא התשו' לישר' הט' משום דהוא אב לישר' והס בניס לו כדכתיב בניס אחס לה"א ואב שמחל ע"כ כ"מ. ויש ראי' לתי' האי' דמלי מחיל ליקרי' משום דכ"ע דילי' מענין ילי"מ דכתיב זה וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן וגו' כמ"ש בש"ס. וז"ש לא הביט און בעקב וגו' היינו כשחוטאים ישר' וחוזרים בתשו' הוא מוהל וסולח להם ומהניא מחילה וסליחה להם וה' אלד"ו עמו. ואף דתרועת מלך זו דדין מלך י"ל ואכן קי"ל דמלך שמחל ע"כ אכ"מ עכ"ז אפי' דנימא הכי דדין מלך י"ל מלי מחיל דשאני קוב"ה דכ"ע דילי' היא ומלי מחיל ליקרי' וראי' לזה מייל"מ דכתיב זה וה' הולך לפניו יומם וגו' דמחל ליקרי' והט' דכ"ע דילי' היא גם כהן מהניא התשו' להס ומלי מחיל ליקרי' וז"ש אל מוליאו ממל' וגו'. ולגבי תי' הב' דאכן בחי' בניס לו ית' ואב שמחל ע"כ כ"מ נוכל לומר דזהו כה"פ לא הביט און בעקב וגו' דמהניא התשו' לישר'. וכ"ת ותרועת מלך זו דדין מלך י"ל ומלך שמחל ע"כ אכ"מ וא"כ היאך יכול למחול להס ע"י התשו'. לא קשה דישר' דין בן י"ל ואב שמחל ע"כ כ"מ וראי' לזה דדין בן י"ל מייל"מ כמ"ס המפ' דהיאך ירד בכבודו ובעלמו לארץ מל' מלחה גילולים וטימא עלמו כז"י והוא כהן ותי' דמאחר דדין בניס י"ל אב מטמא לבנו וא"כ מייל"מ דהוא הוליאנו משס מוכח דדין בניס י"ל לבן לגבי התשו' היא מהניא דאב שמחל ע"כ כ"מ. וז"ש ותרועת מלך זו דאף דדין מלך י"ל עכ"ז מהניא התשו' לישר' יען דדין בניס י"ל עמו ית' וראי' לזה אל מוליאו ממל' דהוא ית' בכבודו ובעלמו הוליאס ממל' והט' דדין בניס י"ל וא"כ גם לגבי התשו' דישר' מהניא להו מה"ע :

יז מים מדליו וזרעו בניס רבים וירוס מאגג מלכו ותנשא מלכותו. יל"פ בש"ד דהוא לרמוז דהדלי הוא כנוי ליסוד וז"ש הלך החבל שהוא יעקב אחר הדלי שהוא יוסף דרומז ליסוד עיין צב' מאורי אור ע' דלי. גם שס צע' מים כתב דמים סתם הוא רומז לבחי' החסדים ומים חיים נק' הטיפה כי יורדת מהמוחין הנק' חיים ויולאת דרך יסוד הנק' אל חי. ומים רבים רומז לבנינה צבחי' גבורות כזה שקבלה מתוק מים החכמה ע"ש. וידוע מדברי הארז"ל דע"י זיווג אר"א אזי עי"ז יהי' זיווג זו"ן והנוק' שהיא נאחזים זה הקלי' צסוד רגליה יורדות מות אזי ע"י המשכת החסדים מאבא ויולאת הטיפה מיסוד אבא ליסוד אימא עי"ז יהי' זיווג זו"ן וזזה יהי' עילוי לנוק' שהיא המל' וגפרדים ממנה הקלי'. וז"ר יזל מים מדליו ר"ל כשיהי' המשכת החסדים ליסוד אבא וגם הס נמשכים עם הטיפה מיסודו ליסוד אימא וז"ש וזרעו בניס שהס רמוז לאימא בנינה אזי עי"ז יהי' ג"כ זיווג זו"ן וירוס מאגג מלכו שאגג שהוא רמוז לקלי' תרום המל' מהס שלא יהיו נאחזים זה ותנשא מלכותו שיהי' לה עילוי לנוק' שהיא מלכותו ואש"א ת"ס :

וירור אף בלק אל בלעם ויספוק את כפיו וגו' ועתה ברה לך אל מקומך וגו'. יל"ד דלמה בפעם הזאת חרה אפו כ"כ ויספוק את כפיו משא"כ מקודם דלא הי' אלא כמתמיה עליו דוקא. גם תיבת עתה יתירה. ותו צמ"ש ברה לך אל מקומך וגו' נר' מזה דעכשוו נתייאש ממנו דבדאי שלא יקללס עוד ולכן אמ"ל ברה לך וגו' משא"כ מקודם בפעם האו"ב דלא הי' מתייאש ולל"ד מאיזה טעם הוא ומה נתחדש לו עתה יותר. אב

יוצן דזפעמים הראשונים עדיין הי' מקוה שלא יסכים לקללם יען שהי' מצרכם דוקא ולא הי' מקלל להמקלל אותם ולכן לא חרה אפו כ"כ ולא אמ"ל צרח לך וגו' משא"כ עכשיו דמלבד מצרכם עוד אמר מצרכיך צרוך ואורריך ארור שקלל להמקלל אותם אזי כששמע שאמר כן לכן חרה אפו ויספוק את כפיו שנתייחס ממנו מלקללם עוד וזהו שאמ"ל ועתה שדברת כן שקללת את המקללם שוב אין תקוה לכסיל ממנו צרח לך אל מקומך :

אוי מי יחי' משומו אל. הגה גורי הארזי"ל דרשו משמואל ועיין בהמפ' מה שפי' בזה. ולע"ד יל"פ צמ"ש בג' בינה דט"ו ההוא סמיא דהוה קמיה דמר שמואל חזייה דהוה עליב אמ"ל אמאי עליבת אמ"ל דלא אותיבי ע"ת אמ"ל סמוך אדידי. לשנה חזייה דהוה עליב אמ"ל אמאי עליבת אמ"ל דלא אותיבי ע"ת אמ"ל פושע את לכ"ע שרי לדיך אסור. ויש מהמפ' שלמדו מזה לכל עצירה שהיא צשוגג דעשאה שני פעמים צפעס שניה נחשבת כמוזד. ויש דלא סל"ה וכמ"ש גבי קרא דכתיב הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר דפעס אוצ"ג מוחלין לו דנחשצין כשוגג וכו'. וז"ש אוי מי יחי' משמואל כלו' מסצרת מר שמואל דלסצרתו פעס שנית דשוגג נחשבת כמוזד אי אזלי' בצצרתו זאת לכל עצירה צשוגג אוי מי יחיה :

וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו ויבא אחר אים ישראל אל הקבה וידקור את שניהם. יל"פ צרשות קצה"ו אים יוכשר צעינו ית' עפ"י מ"ש הארזי"ל צשער הכונות צדרוש ק"ש שחרית וצפע"ח שער ק"ש פ"ח צההפרש שיש צין ק"ש שחרית לערבית ולמה אין ק"ש צמנחה וכו' וז"ל דצתפלת שחרית אז הזיווג ההוא פצ"פ לכן יש צו נפ"א וק"ש וסוד הק"ש הוא ליחד או"א יחוד המעולה כדי שתתייחד זו"ן צסוד פצ"פ אמנח צמנחה אז הזיווג הוא אצ"א וכו' ולפי צזיווג של שחרית הוא יחוד נעלם ומעולה עד שהועיל אל זיווג פצ"פ א"כ כחו גדול והוא מספיק אל זיווג מנחה לפי שאינו רק אצ"א לכן אי"ל לק"ש אחרת. וסוד זה אצ"א של מנחה הוא מעולה מאוד ואינו כשאר זיווגים של אצ"א ולכך לריך הוא אל נפ"א והטעם שהמל' עולה עמו עד שיטור כל קומתו ממש רק שהוא אצ"א. אך צערצית הוא אצ"א ושיטור קומתה אינו רק צתנה"י שלו לצד לכן אין לריך לנפ"א צערצית כי אחר שאינה עולה עד למעלה צמוחין שלו עד נה"י דאו"א א"כ אין תועלת צעליית מ"ן של הגשמות. אך צמנחה שעולה היא כמוהו עד או"א רק שהיא אצ"א לריכה היא אל מ"ן מנשמות הגדיקים לכן גדולה כחה של תפי' המנחה שלא יש שום זמן צעולם שתהא היא אצ"א ושניהם שוים רק צמנחה. וז"ס שלא נענה אליאו רק צתפי' המנחה כי אליאו יש צו סוד נדב ואציהוא והס מלד קין שהוא מסוד נפש של אדה"ר ונק' מלכות והס סוד המ"ן של המל' לכן פנחס זה אליאו אחרי שנחצבר מנשמת גו"א וז"ש אנחנו עמאים לנפש אדם כמ"ש צזוה"ק. לכן תחילה הי' נקרא פינחס ואח"כ נקרא אליאו כי אליאו צגי' צין שהוא סוד מילוי ההי"ן שעולה גי' שס אליאו וסוד שס זה הוא המ"ן צמלכות. לכן אליאו העלה מ"ן ונענה צתפי' המנחה כי אז היא לריכה לזה וכו' כי נתצברו הקלי' וע"י תפי' אליאו והעלה מ"ן כנ"ל נתקן כי אז העלה את המל' אחר עד למעלה עד רישא דז"א ולא

עד הלכ וכו' עש"ב בדב"ק ז"ל. וז"ר וירא פינחס בן אלעזר היינו שראה שנתעברו בו נשמות הלדיקים שהם ע"א ונעשה כאלו הוא בן אהרן הכהן ממש ויש בו סוד המ"ן של המלכות אזי הוא נבדל מכולם ונתעורר ויקם מתוך העדה ויקח רמ"ח בידו היינו שלקח כח ק"ש של שחרית רמ"ח תיבות שבה שיש בה יחוד מעולה שעי' נתייחדו ז"ן פכ"פ וכחו גדול שמספיק לזיווג של מנהה להיותם אב"א לקח כח זה של ק"ש שחרית בידו והעלה מ"ן נשמות הלדיקים אשר בקרבנו ועי"ז נעשה זיווג אב"א שיעור כל קומתו ממש שלאה חזרה ללד פנים ורחל שהיא קלרת הקומה שהיא בלח' בחנה"י שלו מהטיבור ולמטה. עתה עלתה היא בלח' שזה בשוה כמוהו ונעשה זיווג אב"א בשי' כל קומתו. דנמלא דזיווג זה הוא עם ישראל אב"א שהוא מהטיבור ולמעלה כנודע. משא"כ זיווג דערצית הגם שהוא זיווג אב"א מ"מ אינו כ"א מהתנה"י שלו ולמטה שהוא זיווג אב"א עם יעקב שהוא כנגדה. וז"ר ויב'א לשון ביאה זיווג שגרם זיווג אחר היינו אב"א עם איש ישראל ר"ל עם הז"א בבחי' ישראל שאינו כשאר זיווגי אב"א שהוא רחל עם יעקב בהנה"י שלו ולמטה. אמנם זיווג זה שעלתה בלח' בכל קומתו שזה בשוה אליו עד כה"י דאו"א אזי הזיווג זה של אב"א הוא יהי' רחל עם ישראל וזהו ויב'א אחר איש ישראל. ועי"ז הגם שבמנהה הוא עת התעוררות הדינים עכ"ז מתעוררים רחמים ג"כ עמהם וממתקים אותם ונעשו הוי"ה אלד"י"ם שהוא מיתוק דין ברחמים גי' יב"ק וזהו אל הקב"ה גי' יב"ק וככה כל זה וידקור אה שניהם ע"י התעוררות הרח' ומיתוק הדינים ככ"ל ואש"א ת"ס וההי"ב :

פרשת פינחס

פינחס בן אלעזר וגו'. במדרש הגני טותן לו את צריתי שלום בדין הוא שיטול שכרו ע"כ. פי' ה' ישיר משה במ"ש צש"ס חולין אמר רבא בדיק לן רב יוסף האי כהנא דהטיף מתנתא חבזי קא מהבב מלוה. או מזולל צמטנה ופשטנה לי' ונתן לכהן ולא שיטול מעלמו. עו"ש דקל"ד דורשי המורות היו אומרים הזרוע כנגד היד וכה"א ויקח רומה בידו ולחיים כנגד תפלה וכה"א ויעמוד פינחס ויפלל קבה כמשמעה וכה"א ואת האשה אל קצתה. וז"א בדין הוא שיטול שכרו ר"ל השכר שנתתי לו בדין הוא שיטול מעלמו. דשאיני פינחס משאר כהנים שהוא עלמו זכה באלו המתנות זרוע לחיים וקבה ונטלן משום שכרו. משא"כ שאר כהנים שלא זכו לאלה צטבילו מכחו ומהמתו ע"כ. ולע"ד דיש לרמוז דתיבת שכרו ע"ה תקב"ז בגמט' ה"ס זר"ע להי"ס קב"ה לרמוז שאלו הם שכרו וצדין הוא דוקא שיטול אותם משא"כ שאר כהנים ונתן לכהן ולא שיטול מעלמו :

פינחס בן אלעזר בל"ה השיב את חמתי מעל בכ"י בקנאו את קנאתי צחוכס ולא כליתי את

את בני בקנאחי לכן אמור הגני נותן לו את זרייתו שלום וגו' זריית כהונת עולם וגו'. יל"ד
 זמ"ש השיב את חמתי דהול"ל סילק את חמתי. גם לל"ד מה מדה כמ"מ שנתן לו זריית כהונת
 עולם. ויל"פ זמ"ש זמ"ס חינוך בית יאודה דדרשות ע"פ ושמו את שמי על בני ישראל ואני
 אצרכם דתיבת ושמו"ו היא ר"ת אהרן מלפנינו אמתהרינו את שמי על בני ישראל ס"ת
 לילי"ת זבהפוך אחוון ר"ל כשהם עושים רש"מ אזי מכניעים את פ' הרשעה והיא נרמזת
 זמ"ת וגם זבהפוך אחוון לרמוז דנשבר כח הנקבה שהיא עיקר חוקק הדינים וראויים הם
 לזכרה המשולשת זתו' ע"כ. ולע"ד דז"ר הפסוק הפוך רשעים ואינם זבית לדיקים יעמוד
 היינו דכשאלו עושים רש"מ ומסגלים מלות ומע"ט זזה תהי' פ' הרשעה נרמזת זמ"ת וזבהפוך
 אחוון אזי רשעים ואינם שהיא והיילותיה יתבטל כחם ועי"ז זבית לדיקים יעמוד דאין שופ"ר
 עליהם עוד. וזהו ג"כ כה"פ עדי ספרת אתה שימה דמעתי זנאדך הלא זככרתך אז ישובו
 איזי אהור ורז"ל דרשו זה הפסוק שכל הזוכה ומוריד דמעות על אדם כשר הקצ"ה סופרן
 ומניחן זבית גמיו שגא' עדי ספרת אתה וגו'. וה' זירך את אצרהם ז"ל הק' דלפי דרשה
 זו זפסוק זה א"כ מהו סיוס הפסוק שאמר אה"כ אז ישובו איזי אהור מה זו סמיכות ועיין
 זכפרו מה שפי' זו. ועפי"ה יוצן היטב דגודע דכשהדור הם חוטאים ומדה"ד גזרת ויהי'
 חוקק הדינים ופ' הרשעה מקטרגת לאצד את ישראל ח"ו אזי הקצ"ה לוקח לדיק אחד ומכפר
 על הדור וזהו זתנאי שיתעוררו זמיתתו ויזכו וישובו זתשו' הא לא"ה מיתתו הויא כאצידה
 ולא הויא כפרה. וזהו עדי ספרת אתה וגו' היינו דכשלוקה א"כ זוכה ומוריד דמעות עליו
 הקצ"ה סופרן ומניחן זכ"ג ומכפר על הדור ועי"כ פ' הרשעה והיילותיה מתבטל כחם והם
 נרמזים זמ"ת וזבהפוך אחוון ח"ש אז ישובו איזי אהור. והנה כשהטאו ישראל זשטים זנות
 וזע"ז וגרמו להצגזר מדה"ד זעולם אזי פ' הרשעה היא זאה זיושר לרמוז לחוקק הדינים
 ונתתה מיתה ומגפה זזה. ופינחס זרוז לדקותו זכחו וגזרתו וקנאתו קנאת ה' מיתק
 הדינים וזיתק שם הוי"ה ואדג"י ועשה חיבור וזיווג עליון ונעשה רחמים זעולם
 וגרמו זה זר"ת פינחס זין אלעזר זין אהרן הכהן גי' ז"א זגי' הוי"ה
 ואדג"י היינו דזיתק וחיבר קצה"ו. ועי"כ השיב ר"ל שפ' הרשעה שהיתה
 זיושר השיבה שתי' נרמזת זמ"ת וזבהפוך אחוון וזהו את חמתי מעל' בני ישראל'
 ס"ת לילי"ת וזבהפוך אחוון. והגם שזדיין כח הזכר שהוא ס"מ זחוקפו ולזה נרמו זגי'
 זר"ת זקנאו את קנאתי זזחוכם זולא כליתי שזם זגי' סמאל מ"מ כיון שזכר כחה של
 הנקבה שהיא עיקר חוקק הדינים נתבטל כח הזכר ג"כ ונתעוררו הרחמים וזהו ר"ת את
 זגי' ישראל זקנאתי גי' י"ה ע"ד משה"כ מן המלך קנאתי יה ענני זמרחב יה. ואזי כיון
 שזיבר פנחס את פ' הרשעה והשיבה אהור דנרמזת זמ"ת וזבהפוך אחוון והעיר הרה'
 זעולם ועי" נעשה חיבור עליון ועי"כ נעשו ישראל רחמים זתו' זכרת כהנים
 לכן אמור הגני נותן לו את זרייתו שלום רמוז ליסוד זזריית כהונת עולם מדה כנגד מדה :
 עזרא יל"פ מאי דנתן לו את זריית שלום. הע' דארז"ל גדול ת"ת יותר מהלל נפשות. אכן
 המפ' ז"ל נתנו כמה חילוקים זזה ראשונה יש הפרש זין הג"ג דיהוד להל"ג דרבים

דהל"ג דרביס עדיף יותר מת"ת. עוד חילקו בין היבא דעדיין לא התחיל הנזק להיבא דכבר התחיל הנזק. גם יש חילוק בין היבא דאיהו ג"כ בכלל ההיזק הל"ג עדיף. גם יש חילוק היבא דבריא ההללה הל"ג עדיף. ונדע משה"כ שלום רב לאהבני תורתך היינו שינתן צהי' השלום ללומדים צהי'. והנה פינחס מסתמא הי' תמיד עוסק צהי' ועי"כ זכה לצהי' השלום והן עתה נכנס לבית הספק אם יניח עסק צהי' ויאבד מדת השלום כדי להליל נפשות או לא דת"ת גדול יותר מהל"ג. ושזב גמר בדעתו להגיה ת"ת כדי להל"ג ואפי' שח"ו ילך ממנו צהי' השלום ומסר נפשו להריגה על קדושת ה'. וע"ז אמ"ל ה' דלא יירא ולא יפחד דאזיל ממנו צהי' השלום אלא הנני נותן לו את צריתי שלום. יען דאיבא כמה חילוקים בדבר דיש פעמים דהל"ג עדיף יותר מת"ת וכולהו שייכי זכאן דהל"ג עדיף. וז"א פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היינו דהוא לדיק ו' לדיק ו' לדיק וזכותו וזכות אבותיו גדולים והוי צריא הללה והיבא דבריא ההללה הל"ג עדיף. גם השיב את המתי דכבר התחיל הנזק והוא השיב החימה. וגם מעל בני ישראל דהויא הללת רביס. גם זקנאו את קנאתי צחוכ'ס תיבת צחוכס זאה לרמוז דהוא ג"כ בכלל הנזק ועל כל אלין דהוו לכ"ע הל"ג עדיף לכן אמר הנני נותן לו את צריתי שלום דלא תחסר ממנו מדה הזאת ושפיר הוי מדה בנ"מ דע"י שמסר נפשו להרג עק"ה לסיס שלום בין ישר' לה' לכן ניתן לו צהי' השלום דלא תחסר ממנו. ודוק דתיבות אלו יע"ן כ"י מס'ר נפש'ו להר'ג ע"ל קדושת שמ"ו הס עוליס גני' עם הכולל שני אלפים ושלוש מאות ואחד ותשעים כמספר תיבות אלו הכתובים צהי' לכ"ן אמ"ר הנני נת"ן ל"ו א"ת צריתי שלו"ס שמספרה שני אלפים ושל"א ממש חושבנא דדין כחושבנא דדין דוק ותשכח :

וידבר ה' אל משה לאמר פינחס וגו'. יל"ד דתיבת לאמר זכאן היא יתירה דמאי לאמר לאחרים איבא הכה. ויל"פ דהיא לרמוז מ"ש המפ' ז"ל זכה"פ כלתה לתשועתך נפשי לדברך יחלתי כלו עיני לאמרתך לאמר מתי תגחמי. דהנה כשתהי' הגאולה כתיב בדברי הנביא דיתקיים ע"י הגואל קרא דכתיב לאמר לאסורים לאו ולאשר בהשך הגלו. וזהו כלתה לתשועתך נפשי דנכספה וגם כלתה נפשי לתשועתך של הגאולה לדברך יחלתי. כלו עיני לאמרתך לאמר מתי תגחמי דאימתי תהי' הגאולה ויתקיים קרא דכתיב לאמר לאסורים לאו וגו' ואהי' מתנחם זו. וידוע דאליאו הוא יבשר הגאולה כדכתיב הנה הנכי שולה לכם את אליה הנביא לפני זוא יוס ה' וגו'. ורז"ל אמרו דפינחס זה אליאו וע"י שקנא קנאת ה' זכה שהוא יבשר בשורת הגאולה. וז"ש וידבר ה' אל משה שרלה לרמוז למשה רבינו ע"ה מראשית מה שיהי' אחרית והוא דפסוק לאמר לאסורים לאו וגו' הוא מתקיים ע"י פינחס בן אלעזר כמה שהשיב את המתי שהוא יהי' מבשר הגאולה יהי רטון שיצגה זכ"א :

אירתי זש"ס סגהדרין דפ"צ וירא פינחס וגו' מה ראה א"ר ראה מעשה וזכר הלכה אמ"ל אחי אבי אבא לא כך לימדתנו ברדתך מה"ס הצועל ארמית קנאים פוגעין זו אמ"ל קרייבא דאיגרתא איהו ליהוי פרוקא וכו' אר"י ו' נכיס נעשו לו לפינחס וכו' זא

והצטן לפני המקום אמר לפניו רבש"ע על אלו יפלו כ"ד חלקי מישר' וה"ד ויעמוד פינחס ויפלל שעשה פלילות עם קונו בקשו מלה"ש לדוחפו אמ"ל הגיעו לו קנאי ו' קנאי הוא וכו' התחילו השבטים מבזים אותו ראיחס ו' פועי זה שפטס אזי אמו עגלים לע"ז והרג נשיא שבט מישר' בא הכחוב וייהסו פינחס בן אלעזר וגו' אמ"ל הקב"ה למשה הקדס לו שלום שנא' לבן אמר הגני נותן לו את בריתי שלום וראוי' כפרה זו שטהא מכפרת והולכת לעולם ע"כ. ויל"ד מאיזה עטס בקשו מלה"ש אטו משום שמר עלמו עק"ה ידחפוהו. ותו להצין דקדוק הלשון קנאי ו' קנאי הוא דמשמע הוא ולא אחר. ותו אומרס אמ"ל הקב"ה למשה הקדס לו שלום דמשמע שהדבר זקוק למשה רבינו ע"ה שיקדים לו שלום ומאי טעמא. ופי' החיד"א ז"ל בראש דוד דקכ"ז במ"ש צירוש' פ' הגשרפין אהא דהצועל ארמית קנאין פוגעין בו תני שלא ברטון חכמים. ופינחס שלא ברטון חכמים אר"י ו' פזי בקשו לנדוחו אילולי שקפלה רוח"ק ואמרה והיתה לול"ז אחריו ברית כה"ע. ופי' היפ"מ ז"ל שלא ברטון חכמים דהא דתנן הצועל ארמית פוגעין בו. לאו דמלוא למיעבד הכי אלא שאס רלו פוגעין בהם ומ"מ אין רוח"ה נוהה הימנו. ופרין' ופינחס שלא ברטון חכמים עבד ומשני דאין הכי נמי ולע"א שבקשו לנדוחו וכו' ע"כ. וה' מוהראג"ה ז"ל בראשונות סקי"ה כתב דכי אמרי' אין רוח"ה נו"ה איסורא איכא ע"ש. ולדבריו אפשר דה"ה הבא דתני צירוש' שלא ברטון חכמים היינו כמו אין רוח"ה נו"ה וכמ"ס הי"מ ז"ל ואיסורא איכא. ומעשה א"ש מ"ס צש"ס דילן בקשו מלה"ש לדוחפו דכיון שלא ברטון חכמים ואיסורא איכא על זאת בקשו מלה"ש לדוחפו. אמ"ל הגיעו לו קנאי ו' קנאי הוא ופירש"י ז"ל לוי בשבס. וז"ש קנאי ו' קנאי הוא לאפוקי זמרי דהוא ו' קנאי דגם שמעון קינא בהזרת לוי בשבס. אבל לא אהו מעשה אבותיו כפינחס. ולכן קנאי צ"ק הוא. וכ"ה סוף סוף איסורא עבד לז"א משיב חימה בן משיב חימה הוא. שאין זה דומה לעלמא כי ילא הקלף וספק פיקו"ג דוחה שבת וכ"ש שדוחה איסור זה. התחילו השבטים מבזים אותו בזיון לבד מטעם דאיסור עבד. בא הכחוב ויהסו אחר אהרן להורות שכדין עבד דלהלל רבים אומרים לאדם הטוא כדי שיזכו רבים כמו שעשה אהרן בעגל. וז"ש לו למשה הקדס לו שלום שאתה עלמך עשית זה ששצרת הלוות להליל ישראל' דלגבי רבים ניה"ל דליעביד איסורא זוטא וגם פינחס הליל רבים. ולא די שכיפר באותו פרק אלא שראויה כפרה זו שטהא מכפרת והולכת לעולם ושפיר עשה פינחס ע"כ דבריו ז"ל :

ועפ"י דצ"ק יל"פ לע"ד דזהו שבה צדקדוק דברי פינחס לומר לא כך למדתנו צדדתך מה"ס הצועל ארמית קפ"ב דלכאו' תיבת צדדתך מה"ס הס יתיריס. האומנס צדצרו מערי'ב ערצ'ים בא לרמוז דהן אמת דמשז"ל הצועל ארמית קנאים פו"ב לאו דמלוא למיעבד הכי אלא שאס רלו פוגעים בו ומ"מ איסורא איכא ובכו"ל. האומנס כדי להליל את הרבים אומ"ל לאדם הטוא כדי שיזכו רבים. וזה נלמד ממרע"ה ששיצר את הלוות צדדתו מה"ס כדי שיזכו הרבים. וזה רמוז לו במ"ס לו לא כך למדתנו צדדתך מה"ס להורות כמו שאתה עשית זה צדדתך מה"ס בשצירת הלוות כן אנכי ג"כ רואה לעשות כמותך ואס יהשב עון עליך גם אנכי

אנכי כמותך ואם לא לא. אזי השיב לו מרע"ה קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא :
ועפ"ה יובן כו' המד"ר לפי שנחטלל משה במעשה זמרי לכך ולא ידע איש את קבורתו
 ע"כ. והוא תמוה דמה תלוי ז"ל. ברם ע"ה א"ש דמה שנחטלל מרע"ה במעשה
 זמרי שלא פגע בו הוא יען דס"ל דאיסורא איכא בדבר והגם שהוא לזכות את הרבים עכ"ז
 לא אמרי' לאדם הטוא כדי שיזכו אחרים ולזה נחטלל במעשה זמרי. ולכן עתה נתעורר עליו
 מה שעשה בשבירת הלוחות דלפי"ז שלא כדין עשה בשבירתם. וכ' הלק"י ז"ל ערך משה סט"ו
 וז"ל משה לא בא לא"י משום ששיבר את הלוחות ע"כ. וק' ע"ז והלא יש לו תי' לזה כמ"ש
 במד' דאמר מוטב שידונו כפניו ולא כא"א. א"ו דל"ל דאין אומרים לאדם הטוא כדי שיזכה
 חצירך ואפי' כדי שיזכו רבים. וראי' לזה ממה שנחטלל הוא בעלמו במעשה זמרי הגם שהוא
 כדי לזכות את הרבים איהו ס"ל דאיסורא איכא בדבר ולפי סברתו זאת נידון ונענש שלא
 יכנס לא"י משום ששבר הלוחות ונקבר בחו"ל ולא ידע איש את קבורתו :

במד"ר איתא אמ"ל הקצ"ה למשה משה מדין של צנות ללפחד אתה מסתלק ומפני אין
 אתה מסתלק עלה אל הר העברים ע"כ. ותמוה דמה שייכות יש ז"ל. ויובן
 במ"ש צ"ס דבתרא דק"ט דמרע"ה הי' מסופק אי א"י מוחזקת היא מאבותינו או לא
 ולזה נסתלק מדין צנות ללפחד. וכתב ה' כחנות אור דאי אמרי' דא"י מוחזקת מאבותינו
 צנות ללפחד נוטלת חלק בארץ. אך אי אמרי' דא"י אינה מוחזקת מאבותינו אין להם חלק
 בארץ ובדאי דמוכרחים אנו לומר דמה שנסתלק מרע"ה מדין צנות הוא משום דהי' ס"ל
 דא"י אי"מ דאי סב"ל דהיא מוחזקת למה נסתלק הי"ל ליתן הלקס. עיין צס' הון רב דקל"ד
 וצס' אשר לשלמה דכ"ע מ"ש צזה. וידוע מ"ש המפ' ז"ל דטעם שסירב משה רבי' בשליחותו
 ש"מ ואמר שלה נא צי"ת הוא משום דס"ל דעדיין לא נשלם הזמן של גזירת הת"ש של השעבוד
 דההירוד דמשנולד ילחק מינין הוא נסתר יען דקרא כתיב באל"ל וא"י כבר קנה אותה אלע"ה
 בהילוך ומוחזקת היא צידינו מאבותינו. וידוע דע"י שסירב צס"מ אמ"ל הקצ"ה עתה תראה
 וגו' ודרז"ל עתה תראה ולא במלחמת ל"א מלכים דרמו לו באותה העת שלא יכנס לא"י.
 וז"ש מדין של צ"ן אתה מסתלק היינו דענה דעתו ללך דא"י אי"מ מאבותינו ולכן לא רלה
 להגחילס בארץ ואילולי זאת הי"ל מקום פטור ע"מ שסירב צס"מ צענה שכן ס"ל דא"י
 מוחזקת היא מאבותינו ולא נשלם הזמן עדיין וכדין סירב. אכן כהיום דצ"ן עשה מעשה
 לכהור ונעה דעתו לומר דא"י אי"מ ולכן לא רלה להגחילס בארץ. אזי נתעורר עליו עון מאי
 דסירב צס"מ צענה דא"י מוחזקת ונהשצ לו לעון ולכן הגזירה שלא יכנס לארץ ורמו אותה
 במ"ש עתה תראה וגו' לריכה להתקיים וז"ש ומפני אין אתה מסתלק עלה אל
 הר העברים :

באו"א יל"פ במ"ש ה' שתי ידות ז"ל דמרע"ה שנסתלק מדין צ"ן היינו משום דס"ל דשכירות
 היא משתלמת מתחי' וע"ס וכיון שכן הו"ל קידושי רחל שקידשה יע"א במלוא
 ופרועה ואינה מקודשת ולא נחקדשה צביאה ורחל שהיא צאה אח"כ היא באיסור והו"ל יוסף
 בא מאיסור ופסול ואינו ראוי לירש בא"י דבעינן עד שיהא זרע כשר ומיוחס אזי הוא ראוי
 לירש

לִירֵשׁ בְּאֶרֶץ כְּדַכְתִּיב וְלֹאֲרַעַךְ אַחֲרֶיךָ וְלִכֵּן נִסְחַלַק מִדִּין צִ"ץ דְּהֵם צִחִים מִשְׁבַּע יוֹסֵף וְחִיִּים רִאשִׁים לִירֵשׁ בְּאֶרֶץ. וְגֹדַע עוֹד דְּחֵי אַמְרֵי שְׂכִירוֹת מִשְׁתַּלְמַת מִתְּחִי' וְע"ס יוֹלָא דְשִׁכְר מַלְוֹת צִה"ע אִיכָא וְח"י לִקְחוּ אֹתָהּ יִשְׂר' בְּשִׁכְר מַלְוֹת שִׁקְיִימוּ אֹתָהּ כְּדַכְתִּיב וַיִּתֵּן לְהֵם אֲרֻלוֹת גּוֹיִם בְּעִבּוֹר יִשְׁמְרוּ חוֹקֵיו וְגו'. וְחֵי אַמְרֵי דְשְׂכִירוֹת אִי"מ כ"א לְבַסּוֹף א"כ שִׁכְר מַלְוֹת צִה"ע לְח"י לִקְחוּ אֹתָהּ מִתּוֹרַת יְרוּשָׁה מֵאַחַע"ה. וּמִמִּילָא יוֹלָא מֵאַחַר דְּשְׂכִירוֹת אִי"מ כ"א לְבַסּוֹף א"כ הו"ל קִידוּשֵׁי רַחֵל קִידוּשֵׁין וַיֹּסֵף צֹא צִהִיתָר וְרִאשִׁי לִירֵשׁ הוּא וְזַרְעוֹ בְּאֶרֶץ דְּהוּי זַרַע כֶּשֶׁר וּמִיּוּחָס. וְעִיין ג"כ צִס' יוֹשֵׁב אֹהֲלִים צוּה. וְכַזֵּר כְּחִצְנוּ לְעִיל דְּמֵחֵי דְסִירַב מִרַע"ה צִשְׁש"מ וְשַׁע"כ נִגְזַר עֲלֵיו שְׁלָא יִכְסֵם לְאֶרֶץ כְּדַכְתִּיב עֵתָה תִּרְאָה וְגו' הוּא מִשּׁוֹס דְּס"ל דְּח"י מוּחֻזְקַת מֵאַצְוֹתֵינוּ וְעַדִּיין לֹא נִשְׁלַם הַזְּמַן דְּכַפִּי"ז יוֹלָא דְח"י לִקְחוּ אֹתָהּ בְּתוֹרַת יְרוּשָׁה וְלֹא בְּשִׁכְר מַלְוֹת שִׁקְיִימוּ דְשִׁכְר מַלְוֹת צִה"ע לִיכָא דְשְׂכִירוֹת אִינָה מִשְׁתַּלְמַת אֲלֵא לְבַסּוֹף דְּמִזָּה נִמְשַׁךְ דְּקִידוּשֵׁי רַחֵל הֵם קִידוּשֵׁין וְרִאשִׁים זַרְעוֹ לִירֵשׁ בְּאֶרֶץ. וְצוּי"ו דְּצַחְחֵי כֶּשֶׁסִּירַב מִרַע"ה צִשְׁש"מ הִי"ל מְקוּס פְּטוֹר לּוֹמַר שְׁכָן ס"ל דְּח"י מוּחֻזְקַת מֵאַצְוֹתֵינוּ וְשִׁכְר מַלְוֹת צִה"ע לְבַסּוֹף אֲלֵא לְבַסּוֹף. אֲכַן כְּהִיזִס דְּצִ"ץ נִסְחַלַק בְּעַטְנָה דְּשְׂכִירוֹת מִשְׁתַּלְמַת מִתְּחִי' וְע"ס וְקִידוּשֵׁי רַחֵל הוּוּ צְמִלוּהּ וּפְרוּעָהּ וְחִינָה מְקוּדְשָׁתָּהּ וְהִיא צִחָה אַח"כ צִחִיסוֹר וַיֹּסֵף צֹא צִחִיסוֹר וּפְסוּל וְזַרְעוֹ אִינֵם רִאשִׁים לִירֵשׁ בְּאֶרֶץ. אִי תַעֲטוֹרֵר עֲלֵיו עוֹן מֵחֵי דְסִירַב צִשְׁש"מ דְּלַפִּי"ז דְּשְׂכִירוֹת מִשְׁתַּלְמַת מִתְּחִי' וְע"ס א"י לִקְחוּ אֹתָהּ בְּשִׁכְר מַלְוֹת שִׁקְיִימוּ דְשִׁכְר מַלְוֹת צִה"ע אִיכָא וְחִינָה מוּחֻזְקַת א"י מֵאַצְוֹתֵינוּ וְלֹא הִי"ל לְכַרַב צִשְׁש"מ דְּהַרִי צִצ"ץ עֵשָׂה מַעֲשָׂה לְכַתּוֹר וּז"ש מִדִּין שֶׁל צִ"ץ אֲתָהּ מִסְחַלַק וּמִפְּנֵי אִין אֲתָהּ מִסְחַלַק וְכו' :

דְּהַנְנִי נוֹתָן לוֹ אֶת צְרִיתִי שְׁלוֹם. אַרְז"ל שֶׁהַיְעוֹד זֶה שְׂגֵא' לְפִינַחֵם הַנְּנִי נוֹתָן לוֹ א"צ שְׁלוֹם הוּא הַחִיִּים וְהַשְׁלוֹם כְּדַכְתִּיב צְרִיתִי הִיְתָה אֲתוּ הַחִיִּים וְהַשְׁלוֹם ע"כ. וַיִּלְדֵּד דְּמָה קֶשֶׁר יֵשׁ לְפַסּוֹק שְׁאַחֲרֵיו שְׁאַמֵּר וְאַחֲנֵם לוֹ מוֹרָא וִירְאֵי וּמִפְּנֵי שְׂמֵי נַחַת הוּא. וַיִּזְבֵּן צִמ"ש צְמֹד' יִלְקוּט צְרֵאֲשִׁית ע"פ וַיִּפֹּל אֲלֵדִים תִּרְדְּמָה עַל הָאֲדָם וַיִּישֵׁן צִשְׁעָה שְׂבַרָא הַקְּצָה לְאַדְהָר עֵעו מִלְה"ש וְצַקְשׁוּ לּוֹמַר לְפָנָיו קְדוּשָׁ. מִשַׁל לְמַלְךְ וְאַיִפְרָכּוּס שְׁהִיו צַקְרוֹן וְהִיו צְנִי הַמְדִינָה מִצַּקְשִׁים לּוֹמַר הַמְנוֹן לְמַלְךְ וְלֹא הִיו יוֹדְעִים אִינָה הוּא. מִה עֵשָׂה הַמֶּלֶךְ נִעְלָו וְדַחְפוּ וְהוֹלִיאוּ לַחוּץ לְקָרוֹן וַיִּדְעוּ הַכֹּל שֶׁהוּא אִיפְרָכּוּס. כִּךְ עֵשָׂה הַקְּצָה הַפִּיל תִּרְדְּמָה וַיִּדְעוּ הַכֹּל שֶׁהוּא אֲדָם שְׂגֵא' חֲדָלוּ לְכַסּ מִן הָאֲדָם וְגו' ע"ש. וְכ' ה' עוֹלָה הַדְּשָׁה שְׂבַב' שְׂפַת אֲמַת דְּאֹלֵי הַעַ' לְפִי שְׂסַצְרוּ הַמַּלְאָכִים שִׁהִי הָאֲדָם נִלְחִי לְעַד כְּמוֹהוּ ית' וְלַפִּיכְךָ צִיקְשׁוּ לּוֹמַר לְפָנָיו קְדוּשָׁ. אֲךְ כִּשְׂרָאוֹ שִׁישָׁן לוֹ וְהַשְׁיָנָה הִיא אֶחָד מִס' בְּמִיתָה אִזּוּ הַכִּירוּ חֲסָרוֹנוֹ וְעַמְדוֹ לֹא עָנוּ עוֹד. יֵלָא מִזָּה כִי הַנְּלַחֲוִית אֲפִשֵׁר שְׂמַטְעָה הָאֲדָם לְבַצּוֹר אִינָה מִמְשׁוֹת מַכָּה אֲלֵדִית וְעַנִּין חִירַס מֶלֶךְ לוֹר יוֹכִיתָ. וְצִה פִי' שֵׁס צַפ' וְאַחֲחֵן כֶּה"פ פִּן תִּשְׁחִיתוֹן וְגו' תְּצַנִּית זָכַר אִו נִקְצָה תְּצַנִּית כֹּל צִהֵמָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תְּצַנִּית כֹּל לְפֹר וְגו' תְּצַנִּית כֹּל רוּמַשׁ בְּאַדְמָה תְּצַנִּית כֹּל דְּגָה וְגו' דַּק' דְּמֵאַחַר דְּכֹלֵל צַחְחֵי' וְאַמֵּר תְּצַנִּית כֹּל כֹּמֵל תְּצַנִּית זָכַר אִו"ג לְמָה הָאֲרִיךְ עוֹד לְפָרַע אֲלוֹ. וְפִי' לְפִי שֵׁיִשׁ ד' צְרִיֹת שְׂמֵאֲרִיכִים יָמִים וְהֵם חִיִּים וְקִיִּימִים צִהֵמוֹת צִהֵרִי אֲלֵךְ וְלְפֹר הַנִּקְרָא חוֹל וְתוֹלַעַת הַשְּׂמִיר וְדָג לּוֹיִתָן לִכֵּן כְּנֶגֶד הַד' אֲלוֹ שְׂמֵאֲרִיכִים יָמִים פִּרְטַע עוֹד שְׁלָא יִטְעוּ.

יטעו אחריהם עש"ב. ובז"ו דקאמר בריתי יהיה אהו החיים והשלום כל' שאין מיתה לפני כ"א חיים ושלום. ומאחר דאיכא חששא בזה דהאריכות ימים והנלחיות היא גרמא לעשות עלמו אלוד' ח"ו. ע"ז סייס ואמר ואחנס לו מורא וייראני ומפני שמי נחת הוא היינו שיהי' אללו יראה ה' וחו ליכא למיחש שיטשה עלמו אלוד' :

פרשת מטות

איש כי ידור נדר וגו' לא יחל דברו ככל היול"א מפיו יעשה. יל"ד דנראים הדברים כפולים דלא יחל דברו היינו ככל היול"א מפיו יעשה ובחדא מנייהו סגי. ואפשר דהוא רמז למ"ש הש"ך ז"ל עה"ת צפ' ראה והצ"ד הדרו"ש ז"ל צס"ז וז"ל נדר לריך לשלם תוך ל"א שעות וזשה"פ ל"א תאחר אם עבר ל"א שעות הוי איחור והדרו"ש ז"ל נ"ט לזה ע"ש. וז"ש איש כי ידור נדר וגו' אם נתאחר ל"א שעות מלשלם הוי יחל דברו שטושה דברו תולין אלא לריך בתוך ל"א שעות ככל היול"א מפיו יעשה. וכפל ידור נדר פי' ה' ירך יעקב ז"ל עפ"י משז"ל אל יאמר לה' עולה אלא עולה לה' דחיישינן שמא ימות. וגודע דז"ד ביחיד חיישי' להכי אבל בלבור לא חיישינן למיתה לאלתר. וז"א איש והוא באה"ד כי ידור לריך להזכיר בלשון הזה נדר לה' ולא להיפך לומר לה' נדר דחיישינן למיתה ע"כ. ועפ"י ד יוצן לע"ד כה"פ נדרי לה' אשלב ר"ל דביחיד אני מזכיר חיבת נדר קודם ואח"כ אני משלים דברי בחיבת לה' וזהו נדרי לה' אשלב דבחיבת לה' אני משלם וזהו ביחיד דחיישי' למיתה משא"כ בלבור אי"ל לזה דבלבור לא חיישי' למיתה לאלתר וז"ש נגדה נא לכל עמו היינו בלבור ליכא חששא ואיזה שיר"ה יתחיל קודם. ועפ"י ד רז"ל הג"ל פי' החיד"א ז"ל בגמ"ק כו' המד"ר וז"ל איש כי ידור נדר לה' הה"ד כי לא ידע האדם את עמו ע"כ ע"ש :

מסרה יחל המשה מי האיש אשר יחל. יחל ישר' אל ה'. לא יחל דברו. והוא יחל להושיע. יחל ישר' אל ה' כי עם ה' החסד. יוצן הרמוז לע"ד צמ"ש הראשונים ז"ל ע"פ ליון צמשפט חפדה ושציה בלדקה. צמאי דקיי"ל שחייב האדם לפדות אשתו כשנשצית וה"ד צפעס ראשונה אבל מכאן ואילך רלה פודה אותה לא רלה אינו פודה אותה ואינו מחוייב מדינא אלא מחורת לדקה. וגודע דעם בני ישר' עם הקב"ה יש להם דין אשה עם בעלה. וזהו ליון צפעס הראשונה צמשפט חפדה מחורת הדין כצ"י חייב לפדותה. אבל ושציה היינו צפעס שניה ואילך אינו חייב לפדותה משוה"ד אלא בחורת לדקה דוקא. ובזה פי' מהרי"א ז"ל צס"ה שא"י דקל"ב כה"פ כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות ר"ל דכיון כי הוא הרבה פעמים בחורת חסד הרבה פדות. דאילו משוה"ד אינו חייב אלא פעם ראשונה. ושזהו כה"פ אני מדבר בלדקה רב להושיע והוא מוצן יעו"ש. ובז"ו כו' המסרה מי האיש אשר יחל

דברו שהאיש חייב לקיים דברו ולפדות את אשתו ואינו יכול ליחל דברו גם הקב"ה כב"י מחוייב לפדות את ישראל כדן אשה עם בעלה וזהו יחל ישראל אל ה'. וב"ת דזה הדין ה"ד בפעם ראשונה אבל מפעם שניה ואילך אינו חייב לפדותה וז"ל לא יחל דברו ה"ד היבא שהוא והוא יחל להושיע דהיינו בפעם ראשונה משא"כ בפעם שני' ואילך אינו חייב אלא מתורת נדקה. עז"ל יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות ר"ל שהוא ית' בעל החסד ומתורת חסד פודה אותה ולכן יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד ומאחר שהוא ית' בעל החסד לכן והרבה עמו פדות :

נקום נקמת בנ"י מאת המדינים אחר תאסף. כתב החיד"א ז"ל בם"ה חומ"א בשם כמוהר"ש מזרחי ז"ל שפי' במ"ש ז"ל דנקבר מרע"ה בארץ מואב מול בית פעור דקלי' פעור רוצה לקטרג תמיד על ישראל ורואה קצרו של מרע"ה ואז נכנעת. וז"ש נקום נקמת בנ"י מאת המדינים אף אחר שתאסף להיות קצרו שם מכניע קליפתם וזהו נקמתם ע"ש. ולע"ד דזה נרמז ג"כ בכפל לשון נקום נקמת היינו שתי נקמות נקמה האחת בחיים חיייתו ונקמה השנית לאחר מיתתו. ובמד' אמרו נקום נקמת אחד כנגד מדין ואחד כנגד מואב ואחר תאסף וגו' ועיין בם' קול יעקב רקה ז"ל מה שפי' בזה ע"ש :

החלצו מאתכם אנשים ללצא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין. אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו ללצא וגו' אלף למטה ללצא אותם ואת פינחס בן אלעזר הכהן. הנה כמוהרי"ח יל"ו בם' ח"א פי' משה"כ אלף למטה אלף למטה במה שידוע דאדה"ר פגם באלף דאדם ובאלף דאמת ונשחרו דם מת. וגם נפלו גילו' נשמות ישראל לקלי' ובכל דור ודור לריבים צירור. וזהו אלף למטה אלף למטה ר"ל שהשני אלפין שגטו מאותיות שבג"מ דאדם ודאמת. וגם לכל מטות ישראל רמז לכללות כל נשמות ישראל שנפלו לקלי'. הנה לזה אנכי מלוא אתכם תשלחו ללצא רמז לבחי' שם הוי"ה ואדנ"י עם ב' הכולל בגי' לצ"א הכונה שתתקנו אותם ותשלחום שם לקבל שפע משם כי שם היא עלייתם ושם יהי' גמר תיקונם שיתקשרו ויתייחדו יחד. גם שם דקדק במשה"כ אותם ואת פינחס דתיצת אותם שניה היא יתירה ופירשה ע"ש. ולי הדל אלכה באורחותיו לפרש כה"פ הכ"ל במה שידוע דשם י"ה צכתר והוא רחמים גם שם הוי"ה רחמים ושם אדנ"י דין. ועתה ר"ל מרע"ה להגביר הרח' ולהמתיק הדינים ולהכניע את מדין שהם רמז לכחות הדינים והשטנים והמקטרגים. ור"ל לשחק שם י"ה והוי"ה שהם רחמים עם שם אדנ"י שהוא דין שיהיו גוברים על הדין שעי"כ יתבטלו כוחות הדינים. וכל זה יהי' ע"י שיפרישו אנשים לדיקים מהם למלחמה שע"י נדקתם ימתקו הדינים. וז"ש החלצו מאתכם אנשים ללצא דתיצת לצ"א גי' ל"ג והאנשים עם כללותם י"ג הכל יהו יעלו בגי' ק"ו כמספר ג' שמות י"ה הוי"ה אדנ"י וזוהו יהיו על מדין שיגברו על הדינים ויהיו נכנעים הדינים וזהו שסיים לתת נקמת ה' במדין במדין דייקא שהיא בגי' ק"ו לרמז דג' שמות הג"ל שהם בגי' ק"ו יכניעו מספר הקלי' גי' ק"ו. וחזר לבאר הדברים ביותר דמ"ש החלצו מאתכם אנשים ללצא היינו אלף למטה אלף למטה ר"ל אחד לכל שצט ועצט יהיו י"צ וינטרפו כוהם עם השמות שהם בגי' לצ"א. ויען שהוררך לכללות האנשים

אחד להשלים מספר ק"ו וזה אינו כ"כ לכן הולרך דמלבד כח כללותם שלה ג"כ עמהם פינחס להשלים. וז"ש וישלח אותם משה ר"ל אחד לכל שבט וזהו אלף למטה שהם עולים מספר י"ג ועם כללותם י"ג שיטרפו עם לב"א שיהיו הכל ק"ו כמספר גי' שמות הכל וזהו אלף למטה לב"א ויען שהולרך לכללותם להשלים ואינו כ"כ חזק ושלח פינחס ג"כ עמהם לכן חזר ואמר אותם ואת פינחס לומר דמלבד כח הכללות שלהם עוד שלח את פינחס שיהיו במספר ממש י"ג שעולים בין הכל גי' ק"ו שעי"ז המספר יהי' כח בידם להכניע כוחות הדינים ולתת נקמת ה' במדי"ן שהיא בגי' ק"ו דיבואו המספר שבקדושה ויכניעו את מספר הקלי' גי' במדי"ן :

ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הלבא הבאים למלחמה זאת הוקת התו' אשר ליה ה' את משה אך את הזהב ואת הכסף. יובן בדרך רמז דאלעזר הכהן הוא כינוי לילה"ט העוזר לאדם והוא כהן לאל עליון שאומר לאדם הרולה לשבט בשש' מעבירות שבידו ולתקן את אשר עוות דבתיה' ע"י חטאתיו הי' נרגן מפריד אלוק' בין קוב"ה ושכי' והן עתה מתעורר לשבט ולייחד הדודים למעלה היצור וזיווג עליון קבה"ו הוי"ה ואדכ"י שטס שני הכללות שלהם עולים בגי' לב"א כמ"ל בשם הא"א יל"ו. וזהו ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הלבא הבאים למלחמה שבאים להלחם עם הילה"ר ולעשות יחד קבה"ו. קודם כ"ד לריך לקיים לו"ס קו"ל ממו"ן שהם עולים בגי' זא"ת תענית תפלה לדקה ולקיים מצות התו' ולא לבד המלות שיש להם טעם ומבואר שכרס בתו' אלה גם המלות שהם בדרך חוקה חקתי גזירה גורתי לריך לקיימם כדי לקיים דברו ית'. וגם מלות השכליות כמלות כאו"א לריך לקיימם כדי לקיים ליווי ית' לא בשביל שהשכל מחייב לעשותם. וזהו זאת הוקת התו' אשר ליוה ה' את משה. וזוה יהיו כנענים הדינים ומתעוררים הרח' ויהי' זיווג עליון וזהו אך את הזהב דאכין ורקין מיטוטין ואחיס רבויים ומילוי תיבת זהב הם י"ן י"ת גי' ה"פ בגי' לילי"ת שהיא תוקף הדינים היינו דע"י קיום המז"ל אזי ממעט ומכניע מה שנתרבה בתיבת זהב היינו המילוי שהוא גי' ת"פ בגי' לילי"ת שמכניע אותה וממתק הדינים ומעורר רחמים היצור קבה"ו הוי"ה אדכ"י וזהו את הכסף זהו רמז לרחמים :

ונקרב את קרבן ה' איש אשר מלא כלי זהב אלעדה ולמיד טבעת עגיל וכומז לכפר על נפשותינו לפני ה'. יש לרמוז ולפרש כמה שידוע דבזמן שהי' ציה"מ קיים ומקריבים קרבנות ע"ג המזבח על ידם היו מעוררים הרחמים ומתקיים הדינים ומתקרב לב"א לראיהם שבשמים ומתכפרים עונותיהם של ישראל. ועתה שציה"מ חרב ואין קרבנות לכפר כשהדור הם חוטאים וע"י עונותיהם מתגברים הדינים בעולם אזי לוקה לדיק שציה"מ וכשמתו ע"י שמתקרבת כמו קרבן במזבח שלמעלה ע"י מלאך מיכאל וצכה מעשיו הטובים ולדקת הלדיק בהקרבה נשמתו זאת מכפר על כנ"י שמשבר כח סמאל וזוגתו לילי"ת הרשעה שהגבירו הדינים בעונותיהם של ישראל הן עתה בהקרבת נשמת ה' למעלה נמתקים הדינים ומתעוררים הרחמים לכפר על כנ"י. וידוע משה"ק הארז"ל צע"ה שער רפ"ה פ"ה והבי"ד האמל"י מע' שי"ן אומ"ל דיש ש"ך נילו' דינים מלד הזכר ז"א וגם יש ש"ך נילו' אחרים מלד הנק' וז"ס תמ"ר שהוא גי' ב"פ ש"ך והם סוד י"פ דין מאדכ"י ואם תשלים עליהם שם אל יהיו בגי' תרע"א

ע"ש. ולע"ד דז"ר הפ' נער ישראל ואוהביו היינו דאפי' חטאו ישר' והגזירו הש"ך דינים גי' נע"ר שהם מלד הזכר ז"א ישראל עכ"ז כיון שלא חטאו כ"כ שיהיו מתגזרים ג"כ הש"ך שמלד הנוק' ואוהביו עדיין. והנה ז"פ ש"ך עם השני כוללים שלהם ושם אל הם עולים גי' תע"ג וז"ס הפ' כאיל תערג על אפיקי מים בן נפשי תערג אליך אלדים היינו שאפי' שחטאו והרשענו והגזרנו הדינים שהם עם שם אל עולים בגי' תע"ג כנ"ל עכ"ז אנו מקוים ומלפיהם לרחמיך וזהו כאיל תערג על אפיקי מים שהם רומזים לרחמים בן נפשי מקוה ומלפיהם לרחמיך אפי' שהגזרתי הדינים שהם בגי' תע"ג. ובז"ו רמז הפ' ונקרב את קרבן ה' וגו' כלו' דמקודם כשהי' ציהמ"ק היינו מקריבים קרבנות ועי"כ היו מתקרבים ישר' לאביהם שבשמים ומתכפרים עוונותיהם. אבל עתה צמקום הקרבנות מתקרבת נשמת ה' למעלה שעי' לדקחו ומעשיו הטובים יש יכולת בידו להכניע כח סמאל"ל גי' מל"א גם כלי זהב היינו המילוי של תיבת זהב שהם כמו כלי לגוף שעולים גי' ת"פ גי' לילית שהם המעוררים הדינים בעולם שהם ש"ך דינים בגי' אלעד"ה ולמי"ד. ולאח דוקא הש"ך דינים שמלד הזכר הם נמתקים אלא הכל יחד שהם ז"פ ש"ך שעם הב' כוללים שלהם ושם אל שחשלים עליהם שהם עולים בגי' תרע"ג בגי' טבע"ת עגי"ל וכומ"ז כולם הם נמתקים ע"י הקרבנות נשמת ה' למעלה ומתעוררים הרהמים לכפר על נפשותינו לפני ה' :

פרשת מסעי

סמיכות הפ' ויקרא לה נוצה בשמו אלה מסעי בני אשר ילאו מאר"מ לנצחות. יל"פ במ"ש הכס"א ז"ל צב' דברים ע"פ אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישר' דאז"ל רובן בגזל ומיעוטן בעריות והכל בלה"ר הכל ס"ד אלא חימא חבק לה"ר ותיבת אלה ר"ה 'אבק' לשון 'הרע ומרע"ה הוכיחן בבאן ואמר אלה הדברים ר"ל עון 'אבק' לשון 'הרע אשר דבר משה אל כל ישר' ר"ל שכל ישר' נכשלים במ"ש הכל באבק לה"ר והזהיר כולם על כך עכ"ד. והצט"מ ז"ל שכל מי שהוטא בלה"ר גלגלו בכלב ורמוז הוא צפ"ז ויקרא לה נוצה בשמו ל"ה ר"ת לשון הרע מגולגל בנוצה זה כלב שמנצה. וכו' הגה"י ז"ל דלכן החוטא בלה"ר מגולגל בקלי' ההמורה של כלב כי הטא זה המור מכל החטאים במ"ש צמד' פרשת מלרע וז"ל שש הגה שגא ה' ושבע תועבת נפשו רבן אמרי על ז' דברים נגעים באים ולה"ר באהרונה לכן כתיב שש הגה ושבע כי אותו שבע הוא לה"ר המורה שבכולן. ואז"ל לא ילאו בני מאר"מ אלא בזכות שלא הי' בהם בעלי לה"ר ולכן לא יחרץ כלב לשונו כתיב וזהו ויקרא ל"ה נוצה בשמו שמרמו שהחוטא בלה"ר מגולגל בכלב לז"א אלה מסעי בני אשר ילאו מאר"מ ישר' בזכות זה ילאו שלא הי' בהם בעלי דלטורין ואלה מסעיהם למואליהם עפ"י

ה' ר"ל שפיהם לא היו פי דיבר נבלות ולה"ר רק עפ"י ה' עכ"ד. ולע"ד יתפרש כה"פ
 ואלה מסעיהם למוצאיהם בד"ז כי הנה הצע"מ ז"ל כתב אלה מסעי בני ישראל ר"ת חמצי
 רמו על ד' מלכויות שר"ת שלהם אותיות הנו' שהם 'אדום' 'מדי' 'צבל' 'יון' ע"ש. ואפשר
 דנרמו גלות אדום בראשונה הגם שהוא בא באחרונה. יען שהוא חמור וארוך יותר משאר
 גלויות והוא כנגד כולם לכן נרמו בראשונה על דרך מ"ש המפ' זכו' קפץ עליו רוגזו של יוסף
 ע"פ. וז"ל ואלה מסעיהם למוצאיהם היינו דבא לרמוז על הד' גלויות דינללו וילאו מהם בזכות
 שלא יהיו זהם בעלי לה"ר כמו שהיו במל' שילאו משם בזכות שלא היו זהם בעלי לה"ר
 כן בשאר גלויות ינללו בזכות זה. וזהו הדמיון אלה מסעי בני ישראל אשר ילאו מאר"מ גם
 בשאר גלויות ואלה מסעיהם ר"ל הרמוזים בר"ת אלה מסעי בני חמצי למוצאיהם כמו שהיו
 ביציאתם ממל' שנללו משם בזכות שלא היו זהם בעלי לה"ר כן בשאר גלויות ינללו בזכות זה.
 וזהו סמיכות הפ' ויקרא לה גוצה בשמו ר"ל דמי שמספר לה"ר מתגלגל בכלל שמנכה בקל'
 החמורה. לכן יזכרו ג"כ מלדבר הפי' אבק לה"ר ר"ת אל"ה 'אבק' 'לשון' 'הרע' כדי שלא יבואו
 לדבר לשון הרע ממש ויתגלגלו בכלל גוצה. וזהו אלה מסעי בני חמצי שיהיו נוסעים וזכרים
 מלדבר הפי' אבק לה"ר שהוא ר"ת אל"ה. הבט נא וראה אשר ילאו מאר"מ ולא ילאו משם
 אלא בזכות שלא היו זהם בעלי לה"ר לכן לריך לזכר ביתר שאת שלא יבוא לדבר לה"ר
 ממש. וה' כחנות אור ז"ל פי' כה"פ וז"ל אלה מסעי בני חמצי כחן רמזה החו' שילכו בני ישראל
 בגלות. ואיתא דאם היתה הגאולה ע"י הקב"ה בעלמו לא היו הגלות והיתה גאולה שלימה אבל
 כיון שהיתה ע"י צ"ו כשם שהם עוזרים כך גאולתן עוזרת. וז"ר אלה מסעי בני חמצי שילכו
 בגלות ואמר הטעם אשר ילאו מאר"מ ביד משה ואהרן ולפי שהיתה גאולתם ע"י צ"ו לכך
 גאולתם עברה והלכו אה"כ בגולה עכ"ד. ואפשר דתיבת אל"ה מסעי בני חמצי גבור"ה
 רמוז למדה"ד שיהיו שולטת בהם והיינו שילכו בד' גלויות הרמוזים בר"ת 'אלה' 'מסעי' 'בני'
 'ישראל חמצי' אדום מדי צבל יון והט' אשר ילאו מאר"מ ביד משה ואהרן וכנ"ל :

ויסעו מרעמסס וגו' רש"י ז"ל כתב שהם מ"ב מסעות. והקשו המפ' עליו שהרי אינם אלא
 מ"א מסעות ונדהקו ליישב עיין בס' משכיל"ל ז"ל וה' בגדי אהרן הביא בשם יש מי
 שחי' דמסע ראשון מגושן לרעמסס והוק"ל עליו מדברי רש"י דמסיים לא מהם י"ד וכו'.
 והביא בשם הר"ן דחי' דמדבר לין וקדש צ' מסעות הן וכ"ע דדוחק גדול הוא. ובאר בשדה
 חי' דמסע המ"צ היו צימי יאושע דתיבת שם צסי' צ' ויסעו מהשטים ויבואו עד הירדן
 ובסו' ד' כתיב ויחנו בגלגל ואז שכנסו בארץ כנען מעבר לירדן כשלאו המ"צ מסעות כנ"ר
 אמת ויליצ ע"כ. ויש להק' על תירוטו ממאי דסיים רש"י ואמר ועוד הולא משם ה' מסעות
 שהיו לאחר מיתת אהרן מהר ההר עד ערבות מואב בשנת המ'. ולפי"ד ק' דהיל"ל הולא ע'
 מסעות גם מ"ש עד ערבות מואב גם מאי דסיים בשנת המ'. לפי"ד ק' דהיל"ל הולא ע'
 ולע"ד יש לתרץ במ"ש בתרגום יב"ע ז"ל בפסוק אחס ראיחם אשר עשיתי למל' ואשא אחכס
 על כנפי נשרים ואביא אחכס אלי וז"ל אחון חמיתון מה די עזדית למנראי וטעינית יתכון
 על עננין הי בעל גדפי נשרין מן פילוסין ואובזילית יתכון לאחר בית מקדשא למעבד תמן

פסחא ובההוא ליליא אחיבית יתכון לפילוסין ומתמן קריבית יתכון לחולפן אורייתא ע"כ והבי"ד החזון עובדיה ז"ל ושפי' המפ' דבריו מן פילוסין הוא רעמסס שכן הוא תרגום רעמסס פילוסין דצאוחה הלילה הביאם לביהמ"ק דהיינו להר המוריה מקום שכנה שם אח"כ ביהמ"ק ושם עשו הפסח ושוב השיבם לרעמסס בשעה קלה. נמלא כפי"ד דשתי פעמים נסעו מרעמסס נסיעה הא' היחה משם לביהמ"ק ושם חבלו ק"פ וחזרו לרעמסס ונסיעה הב' אח"כ מרעמסס ויתנו בסוכות. וכ' בשם הראשונים ז"ל דלכן לא הזכיר הפסוק הראשון שנסעו מרעמסס לסוכות דאוחה הנסיעה לא היחה לסוכות כ"א לביהמ"מ משו"ה אמר ויסעו מרעמסס כהם בט"ו לחדש הראשון ולא הזכיר להיכן וזהו המסע הא' הג"ל. ממחרת הפסח ילאו בניי ציד רמה ואז ויסעו מרעמסס ויתנו בסוכות והוא המסע הב' שינאלו לסוכות. וזוה פוי' הוא ז"ל כה"פ שמור את חדש האביב וגו' ע"ש. דעפי"ה יש לתרץ דהנה המסעות שהם מרעמסס עד רתמה המה יעלו ט"ו ומ"ט רש"י ז"ל לא מהן י"ד וכו' הוא מאחר דשתי המסעות שהם מרעמסס אינם מזוארים ומפורשים בכתוב כ"א האחד מהם דוקא ושם רעמסס חד הוא לכן כתב כן אבל האמה שהם ט"ו מסעות. ומרתמה עד הר ההר והר ההר בכלל הם כ' ואחר מיתת אהרן ה' מסעות בין הכל הם מ"ב כ"ל. שוב אח"כ ראינו צם' פני דוד דכתב בשם נימוקי ר' ישעי' הראשון מטרתי ז"ל פוי' ע"פ ויסעו מרעמסס דשתיס הוו אחת בטויה ואחת בטו ישראל ע"כ. דלפי דבריו ג"כ יתפרש ע"ד שפירשתי כפי דברי הראשונים ז"ל :

ואת הערים אשר תחנו ללוים את שש ערי המקלט אשר תחנו לנו שמה הרולנה ועליהם תחנו ארבעים ושתיס עיר. יש לרמוז לע"ד צם"ד דהנה נודע צדה"ק האריז"ל דהו"ק הוא שנטשה צהם צהי' מיתה ופירוד ודין וע"י מיתה הז"מ נעשה שם חוקף ותגבורת דינים להתאחו שם ונטשה שם מקום אחיזה לקלי' ה"ו. אבל צאו"א לא נעשה צהם מיתה ופירוד כ"א האח' שלהם נפלו ולא יש להם אחיזה לקלי' שם. ולכן לריכים ישר' לעשות כל מגמתם ע"י מצות ומע"ט שיצטוו הקלי' שלא יתאחו צהו"ק הג"ל ושיחזרו להתחבר יחד ויהי' להם עילוי. ונודע דהעילוי והצירור היו יהי' ע"י שם מ"ב. ורולנה רמוז לדין וגבורות ואחיזת הקלי' וז"ר את הערים אשר תחנו ללוים לשון לווין וחיצור את שש ערי המקלט ר"ל הו"ק הם שנטשה צהם מיתה ופירוד והם שצריכים צירור וחיצור ועילוי יותר וזהו את שש ערי המקלט אשר תחנו לנו שמה הרולנה חיצת לנו חסירה ו' ר"ל דע"י שנטשה מיתה הז"מ ע"כ גם שמה הרולנה רמוז לדינים ולכן הם לריכים צירור וחיצור ועילוי. ועליהם תיקנו ארבעים ושתיס עיר שם רמוז לשם מ"ב שהוא המעלה כנודע וא"ש בהי"ב :

פרשת ואתחנן

במד' ילקוט סי' תתי"ב ואתחנן אל ה' למה כדי שאכנס לארץ ע"כ. והוא תמוה דזיל קרי צי רב הוא ומי לא ידע בכל אלה ומה צא לחדש ועיין צם' פני ארי' מה שפי'